Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

С-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

(1900) | 1955 оной декабриин 22, четверг | Сэн 20 мүнгэн

дөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ

хын шэнэ жэлэй эхилхэдэ республикын колхознигууд, уд болон совхозуудай хүдэл-гшэд бии байһан бүхы арга конуудые элирүүлжэ, тэдэ-үсэдөөр хэрэглэхэ зорилго . 1956 ондо ороохо тарячай гээлтые усадхажа, таряа, һү, мяха бүри ехээр абаха .

юзой болон совхозой үйлэд-эрид дэбжээхэ зорилго бэе-н тулада партийна, советскэ, ажахын органуудай зүгһөө ажахыгаа хүтэлбэрилгэ һай-ха, энэ хүтэлбэрилгэеэ бүри ой һайн болгохо шухала гэжэ эй ЦК-гэй Пленум зааһан Энэ һалбарине һайнаар хү-лхэ гээшэ түбхын түрүүндэ туйлалтые, түрүү дүй дүр-һайса шудалаад, согсолхо, е дэлгэрүүлхэ гэһэн удхатай. ю ажахые эрид хүгжөөхэ ту-рти, правительствын табиһан ые болзорһоонь урид дүүргэ-лөө тэмсэн, манай республи-дөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд лдэ зарим тэды амжалта туй-роохо таряа, һү, ноохо абал-дахин ехэдхэһэн колхозууд ика дотор олон. Жэшээнь, элнүүдтэ гээгдэжэ ябаһан Зэ-магай «Коммунизм» колхоз лдэ ороохото культурануудай ргаса абажа, ороохо таряа ахин ехээр абаа. Ита-ТС-эй олон колхозууд энэ һү хоёр дахин ехээр һаагаа. анай аймагай колхозууд мү-лдэ нооһо ехээр абаа. Эдлүү-газарай 100 гектар бүхэндэ колхозууд 127 килограмм абаһан байна. Бүхы таряа-лшадые, механизаторнуудые үүлэй дүй дүршэлдэ һургаха, түрүүшүүл шэнгеэр ажал-тэдэниие һургаха гээшэ гү-рын удхашанартай хэрэг одоо шэнэ юумые обёоржо, э, тэрэниие дэлгэрүүлжэ хүтэлбэрилэгшэ өөрынгөө үүргэ дүүргэжэ шадаха

аг манай республикын тү-лдэ Бүхэсоюзна хүдөө ажа-ыставкын Главна Комитедэй ууд, шангууд үгтөө. Эдэ-даа республикын хүдөө элдэб һалбаринуудай мас- гээшэ. Табан ажа-нэгэдэхи зэргын дипломоор даа. Гадна түрүүшүүл үнэтэ даар шагнагдаа. Жэшээнь, икын суута һаалишан Д. Цы-жиева «Победа» гэжэ хүнгэн шина шан абаа.

йна, советскэ, хүдөө ажахын уд выставкэдэ хабаадагша-манай суута хүнүүдэй дүй ые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ й.

жэлдэ зарим аймагуудай пар-советскэ органууд, машинно-на станцинууд колхозуудай шаг шэмэ дээшэлүүлхын ту-одото хүдэлмэри ябуулһанай ехэ амжалта туйлаһан байна. элнүүдтэ ядуу тулюур дүн-байдаг Хоринн аймагай кол-мүнөө жэлдэ һү хоёр дахин ехээр һаагаа, нооһо ехээр Яруунын аймагай колхозууд, машинно-тракторна станцинууд һү бүришье ехээр һаагаа. Түнхэнэй аймагай түрүү колхозууд ороохото культуранудай һайн ургаса ходо абажа байна. Кабанскын аймагай колхозууд мүн лэ яһала бараг урга-са абаа. Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, нютагуудтахи партийна, советскэ органууд МТС-үүд болон колхозуудые һайнаар, тодор-хойгоор хүтэлбэрилдэг болоо. Эдэ аймагуудта һү ехээр һаадаг, нооһо ехээр хайшалдаг, ороохо таряа элбэг ехээр ургуулдаг түрүүшүүл энэ жэлдэ бүри олошороо. Теэд эндэхи колхозууд бии байһан арга болом-жоёо дууһан хэрэглээ гэхын аргагүй, Олон колхозуудта үшөөл хэрэглэг-дээгүй арга боломжо ехэ байна. Жэ-шээ болгон Яруунын аймагые ха-раад үзэе. Аймагай колхозууд үн-гэрэгшэ хабар ажахыгаа хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулгануудые зохёоходоо арга боломжоёо гүйсэд тооложо сэгнэжэ үзөөгүй аад лэ, нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ ехэ һүн һаагда-хагүй гэжэ зүрхэсэнги байгаа һэн. Теэд ажахын жэлэй дүүрэхэдэ ха-раалһан түсэбөө холо үлүүлэн дүүр-гээ. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, пар-тиин айком, аймгүйсэдком колхозуу-дай ажахые али али тээһээнь хара-жа үзөөгүй байгаа. Яруунынхид тү-рүүшүүлэй туйлалтада түшэглэн хүдөө ажахын продуктнуудые 1956 ондо ехээр абахын түлөө бодото хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

Наукын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандадаг, энэ хүдэл-мэриие бодото ажалтай холбонгүй ябуулдаг ушар үзэгдэдэг. Байгаа-лиин ба экономическа талаараа ад-ли байдалтай аад, тад ондоогоор—һайн, муу үрэ дүнтэйгөөр колхозуу-дай ажалладагые энээгээр тайлба-рилжа болоно. Түрүү колхозууд оло-той Сэлэнгын аймагташье гээгдэн-ги колхозууд бии байһаар. Ториин, Бичурын аймагуудта түрүүшүүлэй дүршэл мууса дэлгэрүүлэгдэнэ.

Түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ хэрэгтэхи дутагдалые усадхаха шу-хала. Мүнөө партийна, советскэ органууд ажахын жэлэй дүнгүүдһээ зохихо тобшолол хэжэ, колхозни-гууд болон механизаторнуудай ха-раалһан энэ жэлэй хэмжээ-ябуулга-нуудай дүүргэгдээгүй байһан шал-тагааниие тодорхойлоод, бии байһан дутагдалые усадхаха хэмжээ абаха ёһотой. Гол шухала зорилго бэе-лүүлхэ хэрэгтэ хүдөөтэй ажалшадай хүсэл эрмэлзэлгэ зорюулха байна.

Мүнөө жэлдэ республикын зарим колхозууд ехэ газарта кукуруза таряад, һайн ургаса абаагүй. Тии-мэһээ энэ культура ургуулхадаа гаргаһан дутагдалаа хаража үзэхэ, баян ургаса абаашадай дүй дүршэ-лые дэлгэрүүлхэ шухала.

Нютагуудтахи партийна, советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд наукын туй-лалта, түрүү дүй дүршэл тухай хү-нүүдтэ мнин лэ хөөрэжэ үгөөд хү-дэлмэреэ хизаарлаха бэшэ, харин энээниие хайшан гээд ажалда хэрэг-лээ һаа таарамжатайб гэжэ хаража үзэхэ, колхозниигуудай түрүү арга дүршэл хэрэглэхэдэнь туһалха, хү-дэлмэриинь эмхидхэлсэхэ ёһотой.

Эзэн дээдэ Касак Мухаммед Захир-Шахта

халуунаар угтаһанайтнай анда өөртэтнай, мүн тэрэшэ-анистанай правительствода зондо үнэн зүрхэнэй бая-ай оронной газар дайдаһаа ошоходоо баһа дахяад хүр-һуухые ба манай ороной хани ба-рисаата, эбтэй һайн хүршэ Афгани-станай хүгжэн һалбархые хүсэнэб-ди.

Дээдэ танай элүүр мэндэ

Н. Булганин,
Н. Хрущев.

1955 оной декабриин 19.

Дээдэ зэргэтэ Премьер-Министр Мухаммед Даудта

нистанда ошоод байхадамнай халуунаар угтаһанайтнай хүндэтэ господин Премьер-Мухаммед Дауд, Танда й, Афганистанай правитель-олон танай арад зондо үнэн баярые ороной хилые да-раха дээрээ баһа дахяад ди.

бэеэ даанхай ба өөрын эрхэ-эй саг үргэлжэ бэхижэхые н һалбархые, мүн манай ай арадуудай аша туһын ту-лада, бүгэдэниитын энхэ амгалан байдалай түлөө Советскэ Союз Аф-ганистан хоёрой хоорондохи хани барисаанай улам хүгжэхые ба үр-гэдхэгдэхые Советскэ Правительство үнэхөөрөө хүсэдэг байтаа, мүнөөшье хүсэжэ байна.

Господин Премьер-Министр, Та-най өөрынтнай, мүн ханинарайтнай элүүр мэндэ һуухые хүсэнэбди.

Н. Булганин.
Н. Хрущев.

1955 оной декабриин 19.

Н. А. БУЛГАНИН, Н. С. ХРУЩЕВ АФГАНИСТАНҺАА МОРДОБО

КАБУЛ, декабриин 19. (**ТАСС-эй тусхай корр.**). Мүнөөдэр үглөөгүүр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев хүндэшэ хүн зонтой Афганистанһаа мордобо. Тэдэнэр Кабулһаа гаража, Эхэ орон тээшээ ниидэһэн байна.

Премьер-Министр Мухаммед Дауд түрүүтэй Афганистанай правительствын гэшүүд, Арадай соведэй ба Сенадай Түрүүлэгшэнэр, Кабулай городской захиргаанай Түрүүлэгшэ, гадаадын гүрэнүүдэй посольствонууд ба миссинүүдые толгойлогшонор, Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол М. В. Дегтярь түрүүтэй СССР-һээ Афганистанда байдаг посольствын хүдэлмэрилэгшэд, Кабулдахи советскэ колониин гэшүүд советскэ хүтэлбэрилэгшэдые Кабульска аэродром дээрэ үдэшэбэ.

Аэродром дээрэ тодхогдоһон микрофоной урда нүхэд Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев ба Премьер-Министр Мухаммед Дауд мэдүүлгэ хэлэһэн байна.

Н. А. БУЛГАНИНАЙ хэлэһэн мэдүүлгэ

Та Дээдэ зэргэтэ, г-н Премьер-Министр,

Господинууд!

Хани халуунаар угтаһанайтнай түлөө Афганистанай Королевско правительствода, Та Дээдэ зэргэтэдэ өөртэтнай, танай арад зондо үнэн зүрхэнэй баясхалан хани барисаата, хүндэшэ оронһоотнай гаража ошохо дээрээ хүргэнэбди.

Бэе бэеэ ойлголсоһон, хани ёһоной оршон байдалда манай хэлэн уулзалганууд, таанартай нюураараа уулзажа тогтооһон холбоо барисаа үрэ ехэтэй байба.

Үсэгэлдэр манай гар табиһан шухала документнүүд советско-афганска харилсаануудай шэнэ шатада дэбжэһыень гэршэлжэ үгэнэ. Тэдэнэр хоёр оронноймнай хоорондохи хани ёһоной харилсаануудай хүгжэжэ байһые, манай оронуудай һалбаран мандахын тулада, манай арадуудай аша туһын тулада саашадаа али бүхы талаар харилсан ажаллаха хүсэлтэй байһыемнай гэршэлжэ үгэнэ.

Эндэ нюураараа уулзажа, манай тогтооһон холбоо барисаа Та Дээдэ зэргэтын Москвада айлшаар ошохо үедэ ашатай һайнаар үргэлжэлүүлэгдэхэ бээз гэжэ гүнзэгыгөөр этигэнэбди.

Манай хоорондохи хани барисаа ба харилсан ажаллалга саашадаашье амжалтатайгаар хүгжөөгдэхэ ба бэхижүүлэгдэхэ бээз гэжэ үнэн сэдьхэлһээ найдаһаар эндэһээтнай мордохомнай.

Советскэ Союз Афганистан хоёрой хоорондохи хани барисаа ба харилсан ажаллалга мандаха болтогой!

Уулзатараа баяртай!

Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн мэдүүлгэ

Хүндэтэ ханинар, танай орондо ерээд удаанншье байгаагүй һаа, үрэ ехэтэйгээр хамтадаа ажаллаһан байнабди. Манай оронуудай хоорондохи хани барисаан ба хэрэг ажалай талаар харилсан ажаллалга улам бүри бэхижэбэ гэжэ тон ехээр найдаһаар, хани барисаата Афганистанай столица—Кабулһаа ниидэхэмнай. Үсэгэлдэр гар табигдаһан советско-афганска хамтын мэдүүлгэ дотор, нейтралитет ба бэе бэедээ добтололсохогүй тухай баталагдаһан Договорой хүсэндөө байха болзорые һунааха тухай Протоколдо, мүн тэрэшэлэн СССР ба Афганистанай хоорондохи экономическа харилсаанууд тухай советско-афганска хамтын коммюнике соо эдэ бүгэдэ найруулагдаһан байна. Афганистанда ерээд байхадаа хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадтай болон арад зонтой бидэнэй хэлэн уулзалганууд ба хөөрэлдөөнүүдтэ эдэ бүгэдэ мүн лэ эли тодоор харагдаба.

Манай оронуудай хоорондохи хани ёһоной харилсаанууд улам хүгжэхэ ба бэхижэхэ бээз гэжэ батаар найдаһаар, Афганистанһаа мордохомнай. Энэ найдалгамнай юун дээрэ үндэһэлнэб гэхэдэ, 36 жэлһээ үлүү саг соо СССР Афганистан хоёрой хоорондохи хүршэ ёһоной эбтэй һайн харилсаанууд манай оронуудай арад зондо имагтал аша туһатай байһан юм. Манай оронуудай хоорондохи хани барисаан уласхоорондын айхабтар орёо байдалда байха үедэмнай шалгагдажа гараһан юм, тиин бэе бэеэ этигэжэ ядаха, хэлбэрхэ ябадал али али талаһаа хэзээдэшье үзэгдөөгүй.

Хани халуунаар угтаһанайтнай түлөө, бидэндэ, манай орондо, советскэ арад зондо һайнаар хандажа байдагайтнай түлөө, Дээдэ зэргэтэ г-н Премьер-Министр Мухаммед Дауд, Танда өөртэтнай, Афганистанай бүхы хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадта, танай хүндэшэ ороной бүхы арад зондо баһа дахяад баярые хүргэхыемнай зүбшөөгыт.

Хүндэтэ ханинар, уулзатараа баяртай.

Мухаммед ДАУДАЙ хэлэһэн мэдүүлгэ

Бэе бэеэ хүндэлхэ ёһо гуримуудһаа үндэһэлһэн СССР Афганистан хоёрой хоорондохи хуушанай хани барисаан манай орондо советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй ерэһэнэй ашаар улам бэхижэбэ. Мүнөө үедэ Та Дээдэ тушаалтадай ерээд ошоһонһоо хойшо манай хани барисаан улам бүри бэхижэхэ ба үргэдхэтдэхэ бээз гэжэ найданаб. Манай хүндэтэ айлшадай амгалан һайнаар бусахыень хүсэнэб.

Сэрэгэй оркестр СССР-эй ба Афганистанай гимннүүдые наадаба. Нүхэд Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Афганистанай Премьер-Министртэй хамта хүндэтэ харуулай урдуур ябажа гараба.

Афганистанай Корольдо СССР-эй Правительствын бэлэглэһэн советскэ самолёт советскэ хүтэлбэрилэгшэдые үдэшэжэ байха үедэ Кабульска аэродром дээрэ зогсожо байба.

Афганска хүтэлбэрилэгшэдтэй гар гараа барилсаад, нүхэд Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев тэндэ суглар-һан хүнүүдэй халуун амаршалга доро самолёдтоо гаража һууба. Уданшьегүй тэрэ самолёдынь наранда ялалзаһаар сэлмэг огторгойдо дэгдэжэ, саһата үндэр хадануудай оройгоор Советскэ Союзаа шэглэн ниидэбэ.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Ташкентдэ ерэбэ

ТАШКЕНТ, декабриин 19. (ТАСС). Инди, Бирма ба Афганистанаар ябаһанаа Советскэ Союздаа бусажа ерэһэн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганиниие, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевые мүнөөдэр Узбекистанай столица баяр ёһололой оршон байдалда угтаба.

Үглөөнһөө эхилээд город һайндэрэй шэнжэтэй болобо. Наранай гэрэл доро толорон байһан үйлсэ, талмайнуудаар элдэб уряа лозунгнуудтай улаан бүдүүд татаатай харагдана. Коммунистическэ партиин, Советскэ Правительствын хүндэлэлдэ, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнөөр мэдэрэгдэһэн советскэ гүрэнэй сэсэн мэргэн ленинскэ гадаадын политикын хүндэлэлдэ эдэ уряа лозунгнууд зорюулагдаһан байба.

Энэ сэсэн мэргэн гадаадын политика зүүн зүгэй оронуудаар Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой ябаха үедэ бүришье эли тодоор харагдаһан байна. Кабулһаа гараһан самолёт удангүй ерэхэнь гэһэн мэдээсэл городоор тараба. Тиихэтэйнь зэргэ Ташкентын хэдэн мянгаад хүн зон парти, правительствынгаа хүтэлбэрилэгшэдые амаршалхын тула гол үйлсэнүүдтээ гараба.

Республикын столицын ба Ташкентскэ областиин ажалшадай мянга шахуу түлөөлэгшэд аэродром дээрэ сугларба. Н. А. Булганиниие, Н. С. Хрущевые угтахын тула Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь А. И. Ниязов, Узбекскэ ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. А. Мухитдинов, Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашидов, Казахстанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Л. И. Брежнев, Таджикистанай Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Т. Ульджабаев, Туркмениин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Б. Овезов, Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй секретарьнар Р. Е. Мельников, С. К. Камалов, М. Абдуразаков, СССР-эй Верховно Соведэй ба Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй депутадууд, министрнүүд, Узбекскэ ССР-эй партиин областной комитедүүдэй секретарьнар болон облгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр, предприятинуудай ба олониитын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, Дунда Азиин республикануудай ба Казахстанай хүдөө ажахын солото хүнүүд, наукын, искусствын ба литературын ажал-ябуулагшад, хэблэлэй түлөөлэгшэд эндэ ерэлсэбэ.

...Нютагай сагаар 14 час 10 минута болобо. Үглөөгүүр Афганистанһаа наашаа ниидэһэн улаан одотой агаарай онгосо аэродромой талмай дээрэ аалихан бууба. Тэрээн сооһоо Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой ба тэдээнтэй хамта ябалсагшадай гарахада, сугларагшад айхабтар халуунаар амаршалба. Пионернүүд баглаа сэсэгүүдые бариба. Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев угтаһан зонтой мэндэшэлэлдээд, нээмэл машинада һуужа, город шэглэн гараба.

Бүхы замдань Н. А. Булганиниие, Н. С. Хрущевые угтажа байһан Ташкентскэ предприятинуудай ба эмхи зургаануудай албахаагшад болон хүдэлмэришэд, город шадарай районуудһаа ерэһэн колхознигууд ба механизаторнууд советскэ арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ, Ленинэй мүнхэ һургаалые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, советскэ арадые коммунизм тээшэ этигэл найдабаритайгаар хүтэлжэ ябаа агуухэ Коммунистическэ партиин хүндэлэлдэ зорюулагдаһан уряа лозунгнуудые хашхаралдаба. Хилын саанахи зүүн зүгэй оронуудаар арюун сэдьхэлээрээ амжалтатайгаар айлшалжа ерэһэнээрнь дашарамдуулан, Ташкентын ажалшад Н. А. Булганиниие, Н. С. Хрущевые халуунаар амаршална. Агуухэ индийскэ арадтай, Бирмын ба Афганистанай арадуудтай советскэ арадай улам бэхижэжэ байгаа хани барисаанай хүндэлэлдэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай мандахын түлөө зорюулагдаһан амаршалгын үгэнүүдэй ород ба узбек хэлэн дээрэ дуулдахадань, хэдэн мянган хүн зон гансата дабтан дэмжэнэ.

Н. А. Булганиниие, Н. С. Хрущевые Ташкентын 500 мянга шахуу ажалшад угтаһан байна.

Ташкентдэ олон мянган зоной хабаадалгатай митинг болобо

ТАШКЕНТ, декабриин 19. (ТАСС). Инди, Бирма ба Афганистанаар ябажа ерэһэнэйнгээ һүүлээр нүхэд Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Советскэ Союздаа бусажа ерэһэнтэйнь дашарамдуулан, мүнөөдэр үдэшэлэн эндэ айхабтар ехэ митинг болобо. Улаан талмай дээрэ В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ, мүн дүтэ шадарай үйлсэнүүдээр республикын столицын, Ташкентскэ областиин городууд ба районуудһаа ерэһэн 300 мянга гаран ажалшад сугларба. Митингдэ хабаадагшадай тоодо Дунда Азиин республикануудай ба Казахстанай хүдөө ажахын солото хүнүүд байлсаба. Нүхэд Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой ерэхэдэ, тэндэ сугларһан хүн зон үни удаан үргэлжэлһэн, нэрьемэ альга ташалгаар угтаба. Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь А. И. Ниязов, Узбекскэ ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. А. Мухитдинов, Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашидов, Казахстанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Л. И. Брежнев, Таджикистанай Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Т. Ульджабаев, Туркмениин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Б. О. Овезов, Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй секретарьнар Р. Е. Мельников, С. К. Камалов, М. А. Абдуразаков, партиин Ташкентскэ обкомой секретарь А. А. Алимов болон бусад правительственна трибуна дээрэ Н. А. Булганинтай, Н. С. Хрущевтой хамта байлсаба.

Партиин Ташкентскэ горкомой нэгэдэхи секретарь С. Н. Нурутдинов митингые нээбэ. Ташкентын ажалшадай ба бүхы узбекскэ арадай зүгһөө Н. А. Булганинда, Н. С. Хрущевто үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэхэ зуураа, тэдэнэй элүүр мэндэ һуухыень, социалистическэ Эхэ оронойнгоо аша туһын тулада улам амжалтатайгаар ажаллахыень нүхэр Нурутдинов хүсэбэ.

Узбекскэ ССР-эй Наукануудай академиин бодото гэшүүн А. С. Садыков, паровозо-вагон заһабарилдаг заводой мастер И. Н. Веревкин, Ташкентскэ областиин Октябрьска районой Л. М. Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалистическэ Ажалай хоёр дахин Герой Хамракул Турсункулов гэгшэд митинг дээрэ үгэ хэлэбэ.

Үгэ хэлэһэнэйнгээ һүүлээр нүхэр Турсункулов Н. А. Булганинда, Н. С. Хрущевто ерэжэ, тэдэниие халуунаар амаршалан тэбэрибэ. Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдые арад зоной айхабтар халуунаар хүндэлжэ байһыень гэршэлһэн энэ баримтые митингдэ хабаадалсагшад үнэн зүрхэнһөө һайшаан альга ташана.

Республикын пионернүүдэй түлөөлэгшэ — Ташкент городой № 43 һургуулиин һурагша Дильбар Исмаилова Н. А. Булганиниие, Н. С. Хрущевые халуунаар амаршална.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущевой митинг дээрэ үгэ хэлэхэдэнь, тэндэ сугларагшад айхабтар халуунаар угтаба.

Нүхэр Н. С. Хрущевой үгэ хэлэжэ байхада үни удаан үргэлжэлһэн нэрьемэ альга ташалганууд олон дахин болобо.

Митингдэ хабаадалсагшад Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Инди, Бирма ба Афганистанаар ябажа ерэһэнэйнь үрэ дүнгүүдые һайшааһан резолюци тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр, нэгэн дуугаар баталан абаба.

Узбекистанай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн

ТАШКЕНТ, декабриин 20. (ТАСС). Мүнөөдэр Навоин нэрэмжэтэ узбекскэ оперо ба баледэй театр соо Узбекистанай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн нээгдэбэ. Зүблөөндэ хүдөө ажахын артельнүүдэй түрүүлэгшэнэр, совхозууд болон МТС-үүдэй директорнүүд, бригадирнууд, звеньевойнууд, трактористтнууд, хлопок ба курако хураалгын машинануудай механик-жолоодогшод, малшад, агрономууд, газар уһалагшад, партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд, эрдэмтэд, Узбекистанай хүдөө ажахын машина бүтээлгын предприятинуудай түлөөлэгшэд, хлопок таридаг республиканууда хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй делегацинууд хабаадалсаа.

Үглөөнэй 11 час. Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой президиумдэ ерэжэ һуухадань эндэ сугларагшад үни удаан нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь А. И. Ниязов, Узбекскэ ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. А. Мухитдинов, Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашидов, Казахстанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Л. И. Брежнев, Таджикистанай КП-гэй ЦК-гэй секретарь Б. Г. Гафуров, Таджикска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Т. Ульджабаев, Туркмениин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Б. Овезов, Киргизскэ ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ А. Суеркулов, Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй секретарьнууд Р. Е. Мельников, С. Камалов, М. А. Абдуразаков, СССР-эй Текстильнэ промышленностиин министр Н. С. Рыжов, СССР-эй Хүдөө ажахын министрын орлогшо Д. Р. Расулов, СССР-эй Совхозуудай министрын орлогшо И. А. Федченко, Азербайджанска ССР-эй Совхозуудай министр Н. Г. Новрузов президиумдэ һууба. Президиумдэ мүн Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалистическэ Ажалай хоёр дахин Герой Хамракул Турсункулов, «Полярная звезда» колхозой түрүүлэгшэ, Социалистическэ Ажалай хоёр дахин Герой Ким Пен-Хва болон хүдөө ажахын бусад түрүүшүүл һуугаа.

Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашидов богони үгэ эхилэн хэлэжэ, зүблөө нээбэ.

— Үнинэй заншал болоһоной ёһоор бидэнэр манай республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөө жэл бүри үнгэргэнэбди,—гэжэ тэрэ хэлэнэ.—Мүнөөдэрэй зүблөөн урдын зүблөөнүүдтэ адли бэшэ: энэ зүблөөндэмнай манай хүндэтэ айлшад —СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев байлсана. (**Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга**).

Тэрэшэлэн ахадүү республикануудай— Таджикистанай, Азербайджанай, Туркмениин, Казахстанай, Киргизиин түлөөлэгшэдые бүхы зүрхэнһөө амаршалха золтой байнабди. (**Үни удаан альга ташалга**). Ахадүү республикануудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэй Узбекистанай хлопок таригшадай мүрысөөн хадаа бидэниие дүй дүршэлөөр баяжуулна, социалистическэ газартаряалангые саашаданъ хүгжөөхэ талаар парти, правительствын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэдэмнай туһална.

Дунда Азиин республикануудай, Закавказиин ба Казахска ССР-эй хлопок тарилгын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөнэй болоһоор жэл үнгэрөө. Нүхэр Н. С. Хрущев тэрэ зүблөөн дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо хлопчатник тарилгын дутагдалнуудые гүнзэгыгөөр элирүүлһэн. узбекскэ хлопок таригшадай хүдэлмэриие шангаар шүүмжэлһэн, хлопок тарилгые хүтэлбэрилхэ хэрэгэй дутагдалнуудые зааһан байна. Ташкентскэ зүблөөн дээрэ хэгдэһэн һанамжа дурадхалнуудые бэелүүлхын түлөө Узбекистанай газартаряалангай хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ үсэд оролдосотойгоор ажаллаа. Энэ жэл хадаа шэнэ агротехникын түлөө тэмсэлэй жэл болоо. Колхозууд ба совхозууд ургамалые квадратно-гнездовой аргаар ба ряд хоорондоо бага зайтайгаар тариһанайнгаа ашаар сагай уларилай муу байбашье, һайн ургаса ургуулжа шадаа. Республикын хэдэ хэдэн областьнууд, тусхайлбал, Андижанска, Ташкентскэ, Наманганска, Сурхан-Дарьинска, Ферганска областьнууд, хэдэн олон районууд, олон зуугаад колхозууд хлопок тушааха түсэбөө дүүргэһэн байна.

Зүблөөнэй хүндэтэ президиумдэ КПСС-эй ЦК-гэй Президиум үни удаан замхашагүй альга ташалга доро һунгагдаба.

Узбекскэ ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. А. Мухитдинов хүдөө ажахын жэлэй дүнгүүд ба 1956 ондо хлопок тарилгые болон республикын хүдөө ажахын бусад һалбариие саашаданъ хүгжөөхэ зорилгонууд тухай элидхэл хэбэ.

1905 Ородой түрүүшын революциин алдарта 50 жэл 1955

Баатарлиг тэмсэлэй табин жэлэй ой

Маанадай ажаһуугша XX зуун жэлэй эхин намда элеэр һанагдана. Шуһата империализмын бүмбэрсэг дэлхэйе түмэр гэнжээр оройгоод алта мүнгэнэй, олзо зөөриин хойноһоо шунахайржа, һулаар хүгжэнги, гээгдэнги оронуудые буу зэбсэгэй хүсөөр мэдэлдээ абажа, тэндэхи оронуудай, мүн өөрынгөө оронуудай ажалшан олонитые убайгүйгөөр тоножо, дээрмэдэжэ байһан үень байгаа. Хүдэлмэришэн ангиин, ажалша таряашадай тэсэбэринь туйлдаа хүрэжэ байгаа бэлэй.

Капитализм һалбаржа, мандажа байна, тэрэнэй үндэһэ һууринь бата гэжэ II интернационалай оппортунистнуудай углуу булан бүхэнһөө хашхаралдажа байхадань, гээгдэнги орон гүүлдэг Росси дотор дэлхэйн түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй дэлгэр ехэ революционно хүдэлөөнэй дүлэн соробхиножо, империализмын хара эреэн могойдо туйлай ехэ сохилто хээ бэлэй. Энэ һүр хүсэтэ революционно хүдэлөөе агууехэ Ленинэй байгуулһан партяар толгойлогдоһон Россин баатарлиг хүдэлмэришэн анги хүтэлбэрилөө һэн.

Хаанта хархис засагта эсэргүү шэглүүлэгдэһэн политическэ тэмсэлдэ олон миллион хүдэлмэришэдэй жатсажа байһан энэ үедэ, хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидээд, коммунистнуудай партиин гэшүүн болоо һэм.

Ородой түрүүшын революциин эхилхэдэ би Вятка (мүнөө Киров) городой түмэр замай главна мастерскойдо слесареэр хүдэлмэрилжэ байгааб. Революциин эхилһэн тухай мэдээсэлэй манай городто дуулдахадань манай партийна организаци мастерскойн сборно цех соо суглаа татаа һэн. «Хаанай засагые усадхая!», «Шуһата хаанине үгы хэе!» гэһэн лозунгнуудые бариһан хүдэлмэришэд «Марсельезые» дуулалдаһаар тэрэ цех тээшэ ошоһон байна.

Хүдэлмэришэдэй суглаанай болоһо байһан цех соо жандармнууд ерэжэ, суглараһан хүдэлмэришэдые намнаха гэжэ һэдэһэн байгаа. Теэд суглаанһаа хүдэлмэришэдэй тарахагүй гэжэ эрид шиидэнхэй байһые харахадаа, жандармынхид тэндэһээ тонилоо һэн. Бэшэ хүдэлмэришэдтэй хамта мүн бишье забастовко хэе гэжэ хүдэлмэришэдые уряалһан байнаб. Забастовко хэхэ тухай асуудал нюуса голосованяар шиидхэтдээ һэн. Хүдэлмэришэдэй ехэнхинь стачка хэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа.

Хаанта засагта эсэргүү зэбсэгтэ тэмсэл хэхын тулада буу зэбсэг ехэ хэрэгтэй байһан юм. Хоёрдохи Вятькаһаа Вятка город тээшэ хоёр вагон буу зэбсэг түмэр харгыгаар ерэжэ ябана гэжэ дуулаад, тэрэ хоёр вагон буу зэбсэг буляажа абаха гэжэ манай стачечна комитет шиидхэһэн байгаа. Тэрэ шиидхэбэриинь бэслүүлхын тулада түмэр хартын мастерскойн 300 шахуу хүдэлмэришэд вокзал ошоһон байгаабди. Буу зэбсэг тээһэн вагоной станцида ерэжэ тогтохотой сасуу түс вагонуудые нээжэ буу зэбсэг абаха ябуулга хэһэн байгаабди. Энэ үедэ вокзалай дэргэдэ суглараад байһан нэгэ рото солдадууд манда добтолоо һэн. Буу зэбсэгэй түлөө болоһон энэ тулалдаан соо бишье нүхэдтэйгөө хамта тэмсэжэ байтараа, хүндэ юумээр тархи руугаа сохюулжа, мэдээ алдан унаа һэм. Мэдээ ороходомни юумэ замхаһан, харанхы һүни болошоһон байгаа һэн. Арай голтой байра тээшээ мүлхин барин хүрөө бэлэйб.

Тэрэнэй һүүлээр партиин даалгабари бэелүүлэн таряашадай дунда революционно-ойлгууламжын хүдэлмэри хэдэн дахин ябуулһан байнаб. Мүн политическэ хэрэгээр түрмэдэ хаагдагшадые сулөөлһэн ба бусад даалгабаринуудые дүүргэдэг байгааб.

Хаанта хархис засагай үедэ революционно хүдэлмэри ябуулха гээшэ тон бэрхэтэй хэрэг байгаа. Хаанай агентнуудта, черносотенно бандануудта, полицида баригдажа хэды дахин мэдээгээ алдатараа, хамаг шүдөө булга һүртэр сохюулһан байнаб. Тиихэдэ хэдэн олон революционернүүд социалистическэ революциин илахын түлөө ами наһаяа үгөө бэлэй! Теэд ямаршье хэһээлтэ, хасагуудай ташуур, полициин шиидам, каторжна түрмэ болон сүлэлгэ арадай хэрэгэй түлөө тэмсэһэн большевигүүдэй булад хатуу зоригые нугалжа шадаагүй һэн.

Городһоо холо 7—10 километрын газарта, хасагуудай хүрэхөөр бэшэ тужа тайга соо, бурма намагай саана гаража маевконуудые, нюуса митингнүүдые хэжэ, хүдэлмэришэдые зэбсэгтэ восстанида бэлэдхэдэг, тэдэниие политическэ талаарнь гэгээрүүлдэг байгаа һэмди.

В. И. Ленинэй дүтын соратник В. В. Воровскиин хүтэлбэри доро нэгэ үе революционно хүдэлмэри ябуулһан байнаб. Өөрөө слесарь мэргэжэлтэй байһан туладаа типографиин станок хэлсэжэ, революционно листовконуудые хэблэн гаргалсаад, тэрэнээ хүдэлмэришэдэй, таряашадай, залуушуулай дунда тараагша һэмди.

1905—1907 онуудай революциин дарагдабашье һаа, большевигүүд зориг хүсэлөө мохонгүй революционно шэнэ байлдаануудта бэлэдхэжэ эхилээ һэн.

* * *

Ородой түрүүшын революциин болоһоор табин жэл үнгэрбэ. Революциин хэрэгэй түлөө, ажалша зоной зол жаргалай, эрхэ сүлөөгэй түлөө элбэгээр адхарһан шуһан дэмы хосороогүй! Энэ үнгэрһэн табин жэлэй туршада гэшүүниинь байһан алдарта Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро ябажа, манай арад түүхэтэ ехэ илалтануудые туйлаа.

Я. И. Русаков,
1915 онһоо хойшо КПСС-эй гэшүүн.

„1905 оной „генеральна репетицигүйгөөр„ 1917 оной Октябрьска революциин илалта туйлажа болохогүй байгаа“.

(В. И. Ленин, Зохёолнууд, 31- дэхи том, 11- дэхи нюур).

Эхэ оронойнгоо аша туһада

Советскэ засагай үедэ түрэһэн бидэ залуу үетэн дарлалта, мүлжэлгэ, хүдэлмэригүйдэлгэ юун гэжэ бэ гэжэ мэдэдэггүйбди. Хаанта засагай, капитализмын үеын хатуу шэрүүн, зоболонто тулаансаг байдал тухай ехэ эсэгэнэрэйнгээ, аха нүхэдэйнгөө хөөрэлһөөнөө, түүхэһэ уншажа ойлгодогбди.

Хаанта хархис засагые уг үндэһэндэнь хүрэтэр доһолгоһон ородой түрүүшын революцида манай депогой, түмэр харгын хүдэлмэришэд большевигүүдэй хүтэлбэри доро ябажа, эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Бидэнэр, залуу үетэн, депогойнгоо хүдэлмэришэдэй революционно хэрэгээр омогорходог байнабди. Аяар табин жэлэй саада тээ манай аха нүхэд Читын, Мысовскойн түмэр замай хүтэлбэрилэгшэдтэй нэгэн доро, нэгэ һанаатайгаар революционно тэмсэлдэ жагсаһан байна. Хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалша малша арад түмэнэй хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ олониинь ами наһаяа үгэһэн байна.

Агууехэ Октябрьска революциин илахаһаа урда тээ хүдэлмэришэд сүүдэх соо 12—14 час хүдэлмэрилдэг, багахан салин абадаг байгаа. Хүдэлмэриин услови тон хүнд, ажалай аюулгүйе сахиха хуули үгы байгаа.

Мүнөө бидэнэй ажал хүдэлмэриин услови тон ондоо болонхой. Манай ажал хүдэлмэрие хүнгэдхэһэн шэнэ машинанууд, түхеэрэлгэнүүд жэл ерэхэ бүри олоор үгтэнэ.

1953 ондо түмэр замай һургуули дүүргээд, паровозно депогой подъёмочно цехтэ слесареэр хүдэлжэ эхилээ һэм. Шэнэ мэргэжэл түргэн шудалхадам һургуулида олоһон эрдэмни ехээр туһалаа. Хүдэлмэришэдэй эбтэй бүлэ соо орожо хүдэлһэн түрүүшынгээ үдэрһөө эхилжэ, бидэ залуу хүдэлмэришэд мэргэжэлтэ даалгаһан техникэ болон түхеэрэлгэнүүдые һайнаар шудалжа, үдэр бүхэнэйнгөө даалгабарине һайн шанартайгаар дүүргэхэ зорилго урдаа табиһан байнабди.

Үнэхөөрөөшье завод, фабрикануудайнгаа, газар дайдынгаа, гүрэнэйнгөө бүхы хогшол зөөриин эзэд байһан бидэ хүдэлмэришэдтэ эрхим һайнаар хүдэлжэ, Эхэ оронoo бүри ехэ һүр хүсэтэй, бүри баян болгохоһоо үнэтэй ямаршье хүсэл зориг байдаггүй. Бидэ капиталистнуудта бэшэ, өөһэдынгөө хүдэлмэришэд ба таряашадай гүрэндэ хүдэлмэрилнэбди. Эгээл ниимэһээ манай депогой эбтэй коллектив һара, квартал бүхэнэйнгөө түсэбые үлүүлэн дүүргэдэг. Бишье һарынгаа түсэбые һайн шанартайгаар ходоо үлүүлэн дүүргэдэгби. Манай цехын комсомолецууд Мергилев, Галнулин ба бусад нормөө ходоо үлүүлэн дүүргэдэг.

Бидэ залуушуул үдэрынь һайнаар хүдэлөөд, үдэшэниинь һурадаг байнабди. Мүнөө би үдэшын дунда һургуулиин 9-дэхи класста һурнаб. Мүн нүхэдишье һабал һурадаг юм.

Ажал хүсэд, эрдэмдэ һураха, амараа эрхээ бидэнэр хүсэдөөр эдлэнэбди.

Н. Калаганский,
Улан-Удын паровозно депогой слесарь.

«Верхнеудинска листок» гэжэ газета орон дотор болоһо байһан событинууд тухай үргэнөөр бэшэдэг һэн. «Верхнеудинска листок» гэжэ газетын типографиин гэр.

Бурядай түрүүшын революционер

Ородой түрүүшын революциин үедэ бурядай түрүү залуушуул революционно хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Тэдэнэр Читын, Верхнеудинскын, Иркутскын болон Томскын хүдэлмэришэдэй хүдэлөөндэ хабаадалсаһан юм. Зүгөөр тэдэнэр олон бэшэ байгаа.

Кударын аймагай Алтайн сомоной үгытэй хасагай хүбүүн Цырепмил Цыремпилович Ранжуров тэрэ үеын революционно залуу бурят хүбүүдэй дундаһаа шалгарһан байна. Цыремпил Ранжуров һургуулида һураха ехэ хүсэлтэй байһан юм. Теэд үгытэй ядуу эхэ эсэгэтэй байһан дээрэһээ дүрбэн классай һургуули дүүргэжэ шадангүй баяшуулай батрак болохо баатай болоо һэн. Түрүүшээр Кяхтын купецүүдтэ модошо дарханаар хүдэлжэ ябатараа, удаань бэшэг сагаалагшаар хүдэлһэн байна. 1904 ондо 19 наһа хүрөөд байхадаа Ц. Ц. Ранжуров сэрэгэй албанда абтажа, Читын город эльгээгдэһэн байгаа.

Ц. Ц. Ранжуров Читада ерэжэ большевигүүдэй туһаламжаар хүдэлмэришэн ангитай, пролетарска революциин теоритой танилсаһан байна. Хүдэлмэришэдэй байдал ба тэдэнэй интересүүд үгытэй ядуу хасагай хүбүүн Ранжуровые ехэ һонирхуулаа. Тэрэ хүдэлмэришэдэй суглаануудта, митингнүүдтэ ябадаг болоо. Тиихэдэ байтараа удаашье болонгүй Ранжуров социал-демократическа организациин гэшүүн болоо.

Гарнизонной солдадуудай дунда Читын большевигүүдэй ойлгууламжын хүдэлмэри ехээр ябуулһанай ашаар 1905 оной ноябриин 22-то солдадууд болон хасагуудай депутадуудай Совет Читада байгуулагдаа һэн. Тус Соведэй хүдэлмэридэ, хүдэлмэришэд болон солдадуудай зэбсэгтэ восстанида бэлэдхэхэ хэрэгтэ Ц. Ц. Ранжуров эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

РСДРП-гэй Читын комитедэй, солдадууд болон хасагуудай депутадуудай Соведэй нэрэ шухала даалгабарине Ц. Ц. Ранжуров нүхэдтэйгөө дүүргэһэн байна. Тэрэ хадаа «Прут» гэжэ транспортын революционно матросуудые Акатуевска түрмэһөө сүлөөлхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ хабаадалсаа һэн. В. К. Курнатовскиин толгойлһон сэрэгэй алба хэгшэд—солдадууд болон хасагуудай депутадуудай Соведэй төлөөлэгшэд 1905 оной декабриин ... до 15 матросуудые Акатуевска ... мэһөө сүлөөлөөд, Чита бусаһан ...

Революционно хүдэлөөндэ хабаадалсаһанайнгаа түлөө сэрэгэй 27 ... ба хэгшэдтэй хамта Ц. Ц. Ранжуров буудуулан алуулха гэжэ хаанай засагай сэрэгэй сүүдээр шиидэһэн байгаа. Удаань буудан ... приговорынь ... жэлэй каторжна түрмөөр һэлгэ... дэһэн юм. Ц. ... Ранжуров А... чиньска, Александровска, ... но Зерентуйн каторжна түрмэ... нүүдтэ һуу... байна. 1905 ... революциһаа ... то тээ үнгэ... 10 жэлэй ту... да каторгые ... туу бэрхэ... нүүдые д... гараа. Хүдэл... ришэн анги... ажалшан ар... хэрэгэй т... хаанта х... засагтай т... жэ, тэмсэл... дүй дүршэлтэй болоһон, политическэ хэрэгээр түрмэдэ һуугшадтай Ранжуров каторгда ябахадаа таниа... байна.

Каторгынгаа болзорой дүүр... 1915 ондо Ц. Ц. Ранжуров Иркутска губерниин Ильгинскэ волос... политическэ сүлэлгэдэ гаргагда... байгаа. Февральска революци... һүүлээр лэ тэрэ табигдажа ... гын аймаг бусаһан юм. 1918 ... хабар Ранжуров Троицкос... большевигүүдтэй хамта ... засагые бэхижүүлхын түлөө ... дэлмэри ябуулба, улаан ... байгуулалсаба. 1918 оной ... Третьяковой улаан гвардейс... рэдэ орололсод. Ехэ-Кударын ... гэдэ болоһон дайнда сагаан... цүүдые бута сохилсоо һэн. ...

1918 оной сентябрьда ... бирьтэ контрреволюционно ... тогтоһоной һүүлээр сагаа... туулд Цыремпил Ранжурові ... стовалаад, буудан алаһан ... Ранжуров дайшалхы үүрэ... гэжэ байтараа, революционно ... зоригто тэмсэлдэ байһан ... наһаа бараа бэлэй.

1905—1907 оной революци... жэлэй ойе Бурят-Монголой ... шад тэмдэглэхэ зуураа, ... революционно илахын ... лео хамаг бүхы хүсэеэ, ами ... үгэһэн бурядай түрүүшын ... ционер Ц. Ц. Ранжуровай ... тон ехэ инагалалтайгаар, ... хотойгоор һанан дурдан ...

П. Хаптаев, түүхын науканууды... канд...

Ородой түрүүшын революциин хүгжэлтын дээдэ шата

(1905 оной декабрьска зэбсэгтэ восстаниин 50 жэлэй ойдо)

1905—1907 онуудай ородой революци хадаа хүн түрэлтэнэй түүхэдэ айхабтар ехэ удхашанартай событи мүн болоһо ороо. Тус революци манай ороной хуби заяанда, бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэдэй сүлөөлэлгын тэмсэлэй хүгжэлтэдэ гүнзэгы ехэ нүлөө үзүүлһэн байна. Энэ хадаа империализмын үедэхи арадай түрүүшын революци, агууехэ Ленинэй байгуулһан большевигүүдэй партиин хүтэлбэри доро ородой хүдэлмэришэдэй—дэлхэйн пролетариадай түрүү отрядай толгойлжо ябаһан революци мүн болоно.

Тус революцида Россин пролетариат үргэн олониитэ таряашадые болон хаанта Россин дарлагдамал национальностьнуудые толгойлон ябажа, хаанта засагта түрүүшын ехэ сохилто хэһэн байна. Россин пролетариат хаанта засагтай хэһэн хатуу шангаа байлдаануудай дотор айхабтар ехэ революционно эршэ зориг, баатаршалга ба хатуу зүрхэтэй ябадал гаргаһан, арадай хэрэгэй түлөө эрид тон зоригтойгоор тэмсэхээ бэлэн байһанаа харуулһан юм.

* * *

Ородой түрүүшын революциин эхининь хадаа 1905 оной январиин 9-нэй событинууд мүн болоно. Хаанай сэрэгүүд Николай II хаанай захиралтаар петербургскэ хүдэлмэришэдэй амгалан ёһоной жагсаалые буудаһан байна.

Дураа гутаһан арад зон хаанта засагта эсэргүү тэмсэлдэ бодоо. Январиин 9 хадаа ородой хүдэлмэришэнэй тэмсэлэй түүхэдэ, эрьелтын үень мүн болоһон байха юм. Хаанда арадай гэнэн хонгоор этигэлэй ябадалынь энэ үдэр үгы болгогдоһон байна. Олонитын экономическэ болон политическэ стачканууд хаанта засагай гэмтэ муухай ябадалда хүдэлмэришэн ангиин үгэһэн сэхэ харюунь мүн болоһон байгаа. 1905 оной гансахан январь соо стачкада 440 мянган хүдэлмэришэд гэхэ гү, али урда тээхи арбан жэлэйхиһээ олоороо үлүү олон хүдэлмэришэд хабаадаһан юм. Стачечна тэмсэлдэ хүдэлмэришэдэй тиимэ олоороо хабаадаһан ябадалые дэлхэйн ямаршье орон мэдэхэгүй юм. Январска событинуудай һүүлээр орон дотор хүдэлмэришэдэй тэмсэл имагта түргэнөөр хүгжэжэн ба эли тодо политическэ удхатай болоһон байна.

Орон дотор таряашадай тэмсэл улам үргэдэжэ ба бүри хурсадажа байба. Хүдэлмэришэд болон таряашадай хамтын тэмсэл мүн арми доторшье буһалгажа үүсхэбэ. Июнь соо Хара далайн флодой матросуудай дунда «Потемкин» гэжэ броненосец дээрэ ехэ восстани болоһон байна. Россин гуша гаран городуудта солдадуудай дунда революционно бүлэгүүд байгуулагдаа.

В. И. Ленинэй заабаринуудһаа үндэһэлэн, большевигүүд хадаа хаанта засагта эсэргүү зэбсэгтэ восстанида бэлэдхэжэ ябадалые арадай ниитэ политическэ болон экономическэ эрилтэнүүдые бэелүүлхын тэмсэлтэй нягта холбоотойгоор ябуулжа байна. Тэдэ эрилтэнүүдынь юуб гэхэдэ, үтэ хэлэлгын сүлөө, 8 часай хүдэлмэриин үдэр революционно аргаар тогтоолго, революционно арми байгуулга, хүдэлмэришэдые зэбсэглүүлгэ. Россин бүхы дарлагданги арадуудта сүлөө, болон политическэ эрхэ олгохо ябадал, хаанта засагые унагаалга, помещигүүдэй газар эдлүүрине үгы хэлгэ, демократическа республика тогтоолго болоно.

1905 оной намар тээшэ революционно тэмсэл бүхы орон дотор дэлгэрээ. 1905 оной октябрьда забастовочно бүһэлгаан угаа ехээр хүгжэн дэбжэжэ, Бүхэроссиин асари ехэ политическэ стачка болоһон байна. Москвагай болон Петербургын хүдэлмэришэдэй үүсхэлээр эхилһэн тус стачка Россин бүхы гол промышленна центрүүдтэ тон түргэнөөр таран дэлгэрһэн байна. Тэрээндэ хоёр миллион гаран хүн хабаадаһан. Октябрьска стачкын үдэрнүүдтэ пролетариадай революционно үүсхэлээр олониитын политическэ организаци — хүдэлмэришэн депутадуудай Соведүүд байгуулагдаа.

Арадай хүсэтэ тэмсэл болоходонь хаанай правительство октябриин 17-най манифест гаргаха баатай болоһо, тэрээн соогоо гражданска эрхэ сүлөө бии болгохо ба хуули гаргаха эрхэтэй дума зарлаха гэжэ хэлэһэн байха юм. Энэ хадаа хүдэлмэришэн ангиин түрүүшын илалта мүн болоно. Зүгөөр саг үнгэрхэдэ, революциие дарахаа гэжэ эрмэлзэһэн хаанта засагые бута сохин һалгааха тулада революционно арадай баатар зоригто шэнэ хүсэлэй оролдолго, шэнэ байлдаанууд хэрэгтэй байгаа.

Пролетариат хадаа гансахан стачечна тэмсэлээр хизаарлажа шадахагүй, зэбсэгтэ восстаниигүйгөөр хаанине унагаажа ба бодото эрхэ сүлөө дайлан олохо шадахагүй гэжэ Ленин олониитэ арад зондо эсэгүй сусашагүйгөөр тайлбарилан ойлгуулдаг һэн.

Октябрьска стачкын һүүлээр партиин хадаа зэбсэгтэ восстанида сэрэгэй болон техническэ бэлэдхэл хэһэн байна. 1905 оной ноябрь соо хилын саанаһаа Петербург бусажа ерэһэн революциин агууехэ вождь В. И. Ленин зэбсэгтэ восстанида арад бүхы ажал-ябуулгые толгойлон ударидаа.

Илангаа Московско гарнизоной солдадуудай дунда болоһон буһалгаануудтай дашарамдан орон дотор революционно событинуудай хүгжэлһэн дээрэһээ, революционно арадта эсэргүүсэжэ хаанта засагай хюдалга мүрдэлгэ хэһэн дээрэһээ зэбсэгтэ восстани тухай асуудал эрид шангаар табигдаһан байна.

Хаанта засагта эсэргүү зэбсэгтэ тэмсэлдэ эгээн түрүүлэн московско хүдэлмэришэд бодоо. Тэмсэлдэ бодоһон хүдэлмэришэд һанал бодолые хараада абажа, Тулын, Тверин болон московско гарнизоной сэрэгэй частьнуудай большевистскэ организацинуудай түлөөлэгшэнэртэй хабаадалгатайгаар 1905 оной декабриин 5(18)-да болоһон большевигүүдэй московско ниитэ городской конференци бүгэдэниитын забастовко соносхоод ба зэбсэгтэ восстани эхилхэ гэжэ нэгэн дуугаар шиидхэһэн байна.

Декабриин 6(19)-да хүдэлмэришэдэй депутадуудай Московско Соведэй пленум болоо. Тус пленум большевигүүдэй дурадхалаар политическэ бүгэдэниитын стачка соносхожо, тэрэнээ зэбсэгтэ восстани болгохо гэжэ тогтооһон байха юм.

Московско Соведэй болон партиин Московско комитедэй Хандалга соо иигэжэ хэлэгдээ: «Нүхэдүүд, буу зэбсэгээ бариты! Демократическа республикын түлөө, арадай засагай түлөө, хаанта засагта эсэргүү тэмсэлдэ бэлдэгты. Энэ хадаа хүсэд илалта туйлалгын гансахан лэ зам мүн».

Декабриин 7 (20-до Москвада бүгэдэниитын политическэ стачка эхэлээ. Түрүүшын үдэр тэмсэлдэ бодоһон хүдэлмэришэдэй тоо 100 мянгада хүрөө, тиихэдэ хоёрдохи үдэрынь 150 гаран мянга болоһон байна. Стачка хэгшэд Москвагай хэдэ хэдэн районуудые эзэлээ, хүдэлмэришэдэй харуул тогтоогоо, полициин буу зэбсэгые хуряажа эхилээ.

Декабриин 8 (21)-най һүни Московско охранка зэбсэгтэ восстаниин хүтэлбэрилэгшэдые — партийна организацинуудай болон Московско Соведэй хэдэ хэдэн хүдэлмэрилэгшэдые арестовалһан байна. Энэ хадаа восстаниин эгээн эхиндэ хүтэлбэрилэгшэдгүй болоһоной хүдэлмэришэдтэ ехэ хохидол үзүүлээ һэн. Декабриин 8(21)-най үдэшэ сэрэгэй частьнууд «Аквариум» гэжэ сэсэрлиг соо болоһо байһан хүдэлмэришэдэй ехэ митингые тараал намнаа. Декабриин 9(22)-до хаанай сэрэгүүд бүхы городой дружинигуудай суглаанай болоһо байһан байшангые артиллереэр буудаһан байна.

Хаанта засагай агентнүүдэй эдэ харата муухай ябуулгануудтань харюу болгон Москвагай хүдэлмэришэд контрреволюцида эсэргүү добтололго хэһэн байна. Декабриин 9(22)-дэ Москвагай үйлсэнүүдээр түрүүшын баррикаданууд бии болоо. Бүхы дээрээ зэбсэгтэ восстаниин түрүүшын үдэрнүүдтэ мянга гаран баррикаданууд баригдаһан байгаа. Политическэ стачка хадаа зэбсэгтэ восстани боложо урган дэбжээ.

Москватай һаналаа нэгэдэһэнэй тэмдэг болгон, большевистскэ организацинуудай уряалаар Екатеринославай, Новороссийскын, Ростов-на-Донугай, Сормовын, Саратовай, Донбассай, Красноярскын, Читын, Закавказиин, Прибалтикын болон оронoй бусад районуудай хүдэлмэришэд хаанта засагта эсэргүү зэбсэгтэ тэмсэл үргэнөөр дэлгэрүүлээ.

Москва хадаа декабрьска зэбсэгтэ восстаниин центрынь байгаа. Юһэн үдэрэй туршa соо Москвагай зэбсэгтэ хүдэлмэришэд имагта ехэ баатаршалга гарган хаанай сэрэгүүдтэй тэмсээ. Бүхы олониитэ хүдэлмэришэдэй дэмжэһэн найман мянган дружинигүүд баррикаданууд дээрэ эрэлхэг, зоригтойгоор тэмсээ. Москвагай Замоскворецкэ, Пресненскэ, Сокольническэ, Лефортовско, Рогожско-Симоновскэ, Бутырска, Железнодорожно болон Городской районуудта хатуу шангаа байлдаанууд болоо.

Московско пролетариат дан ... ска үдэрнүүдтэ сэрэгэй тоо... нениүүдтэй хэһэн зэбсэгтэ т... зэ баррикада байлдаануудай ... лон багахан бүлэгүүдээр ... ске байлдаа хэлгын тактикын ... руушнахэ үргэнөөр хэрэглэ...

Тоогоороо үсөөн, буу зэбсэг ... тамаг байбашье һаа, дружини... дайсанда горьтой сохилто хээ...

Москвадахи восстаниин гол ... болоһон Преснидэхи байлд... бурише шангаар болоо һэн. ... сэрэгүүдые нэгэтэбэш... рюулан сохиһон эрхим да... дружинанууд тэндэ байгаа.

Декабриин 15(28)-да хаан... сэг восстание дарахын тулада ... рэгэй ехэ хүсэнүүдые Петербург... Тверьһээ, Баруун хизаарһаа ... вада асарһан байна. Теэд, ... артиллерсээр буудажа захала... рикадууд, хүдэлмэришэдэй ... шатагдаһан байна. Гал түймэр ... гуур, бүхы талаһаа хаанай ... дээр хүреэлэгдэжэ Пресн... жинигүүд арадай хэрэгэй ... айхабтар ехэ эрэлхэг зориг... туладаагаа үргэлжэлүүлһэн... ни шатажа байбашье һаа, ... шаангайгүй», — гэжэ худа... омогтойгоор хэлэдэг байгаа.

Зүгөөр хүсэнүүд дайшэ ... гүй байгаа. Энэ үедэ партиин ... ковско комитет болон М... Соведэй гүйсэдком зэбсэгтэ ... ниие болиулха гэжэ восстан... дые уряалаа. Декабриин 19 ... жинигүүд Преснидэһээ ...

Хуулита мэдээнүүдэй ёһоор ... ковско зэбсэгтэ восстаниие ... да сэрэгэй 22 частьнууд, ... айгаан сэрэгэй 11, кавалер... полкнууд, хоёр артиллерийн ... гада болон моряк артиллери... рэй, хоёр саперно батальон... далсаһан байна. Тиимэ хүн... зэбсэглэһэн армиин ба... һаань, московско пролетариат ... сохигдоогүй ба хюдалгаан...

Ородой түрүүшын революциин 50 жэл

СР-эй Ехэ театр соо болоһон ажалшадай депутадуудай Московско Соведэй заседани

05—1907 онуудай революциин
элэй ойдо зорюулагдажа ажал-
й депутадуудай Московско
дэй партийна, советскэ, ниитын
низацинуудай болон Советскэ
ин түлөөлэгшэдтэй хамта дека-
н 20-до СССР-эй Ехэ театр соо
бо.

э театрын сценын наада талаар
дой түрүүшын революциин 50
гэһэн үгэнүүд, «1905—1955»
тоонууд улаан бүд дээрэ гоё
наар бэшээтэй харагдана.

э театрын зал соо Московско
дэй депутадууд, столицын пред-
и болон эмхи зургаануудай,
йна, советскэ, ниитын организа-
дай, Советскэ Армиин түлөө-
д сугларба. 1905 оной револю-
ю хүдэлөөндэ ба Москвада
он декабрьска зэбсэгтэ восста-
хабаадалсаһан 300 гаран хүн
седанида байлсаба.

э театрын сценэ гоё һайханаар
лэгдэнхэй. Улаа ягаан барха-
г дунда агууехэ Ленинэй скуль-
а портрет харагдана. Сэсэгүү-
эмэглэгдэһэн постаментын ха-
Советскэ сэрэгшэд хүндэтэ ха-
а жагсана.

с 30 минута. К. Е. Ворошилов,
Каганович, А. И. Микоян,
Молотов, М. З. Сабуров, М. А.
в, Н. М. Шверник, А. Б. Арис-
. И. Беляев, П. Н. Поспелов,
-эй Оборонын Министр Совет-
оюзай Маршал Г. К. Жуков,
-эй МК-гэй секретарь И. В.
онов, КПСС-эй МГК-гэй сек-
Е. А. Фурцева, Московско Го-
й Соведэй гүйсэдхэхэ комите-
рүүлэгшэ М. А. Яснов, Комму-
ескэ партиин үнинэй ажал-
гшад, ородой түрүүшын рево-
а хабаадагшад Е. Д. Стасова,
Волин, А. И. Горчилин, В. А.
ов, В. А. Емельянов, Н. Н. Ко-
ова, П. А. Бляхин ба бусадай
иумдэ ерэжэ һуухадань зал
гшад халуунаар угтаба.

. Яснов тобшо үгэ хэлэжэ, за-
нээбэ. Ородой түрүүшын ре-
ин үедэ хаанта хархис засаг-
үүгээр тэмсэжэ, баатарли-
аһа барагшадай һаруул һай-
асхаалые тэмдэглэхые тэрэ
ба. Бултадаа хүл дээрээ жаг_
аседани нээгдэбэ. Оркестр
национал» наадаба.

5 оной декабрьска зэбсэгтэ
и—ородой түрүүшын револю-
эдэ шатань» гэһэн элидхэл
эй ЦК-гэй секретарь П. Н.
ов хэлэбэ.

льшевигүүдэй хүтэлбэрилһэн
ришэдэй депутадуудай Мос-
Соведэй уряагаар политиче-
ка эхилээд, һүүлээрнь де-
а зэбсэгтэ восстани боложо
н түүхэтэ тэрэ 1905 оной
ин 7 (20) үдэрһөө хойшо му-
шэ 50 жэл үнгэрбэ гэжэ тэрэ
Москвада болоһон декабрь-
эсэгтэ восстани хадаа 1905
радай революциин дээдэ ша-
тань болоһон ба Россин пролетариадай болон бүхы ород арадай революционно мэдэрэлэй хүгжэлтэдэ гүнзэгы ехэ нүлөө үзүүлһэн байна.

Зэбсэгтэ восстаниин хүгжэлтэдэ болоһон гол событинууд тухай, Московско хүдэлмэришэдэй баатаршалга тухай элидхэлшэ хэлэбэ. В. И. Ленинэй байгуулһан ба ударидаһан дайшалхы пролетарска парти, большевигүүдэй парти революционно олониитын тэмсэлые толгойлжо ябаа гэжэ П. Н. Поспелов хэлэбэ. Партиин сэсэн мэргэн вождь В. И. Ленин өөрынгөө гүн гүнзэгы ухаагаар революциин агууехэ саашанхи хүгжэлтые элеэр харадаг байгаа. Ленин хадаа большевистскэ организацинуудай бүхы ажал-ябуулгые зэбсэгтэ восстани бэлэдхэлгэдэ шэглүүлэн хүтэлбэрилөө һэн. Партиин элитэ ехэ ажал-ябуулагшад И. В. Сталин, Я. М. Свердлов, М. И. Калинин, С. Орджоникидзе, К. Е. Ворошилов, И. В. Бабушкин, С. М. Киров, М. В. Фрунзе, В. В. Куйбышев болон бусад пролетариадай зэбсэгтэ тэмсэлые эмхидхэлгэдэ ба ударидалгада хабаадалсаһан байна.

Революционно-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй Европа болон Азида дэлгэрхэдэнь ородой түрүүшын революциин ямар ехэ нүлөө үзүүлһэн тухай элидхэлшэ удаан тогтожо хэлэбэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро ябажа, манай ороной хүдэлмэришэн анги ажалша таряашадтай нягта холбоо барисаа байгуулаад, Россида ажаһууһан бүхы национальностиин ажалшадтай ахадүүгэй нэгэдэл байгуулан, түрүүн хаанта засагые, һүүлээрнь капитализмые унагаажа бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалта туйлаад, шэнэ, социалистическэ общество байгуулаа.

Агууехэ советскэ арадай ба Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хүндэлэлдэ нүхэр Поспеловэй хэлэһэн юрөөлые зал соо һуугшад үни удаан альга ташалгаар угтаба.

Революцида хабаадагшадай хэлэһэн үгэнүүдые заседанида һуугшад тон ехэ анхаралтайгаар шагнаба.

1904 онһоо хойшо партиин гэшүүн, 1905 оной Московско Соведэй гэшүүн байһан Андрей Иванович Горчилин трибуна дээрэ гаража Владимир Ильич Ленинтэй уулзаһан тухайгаа, Красна Пресни дээрэ байлдаанда хабаадалсаһан тухайгаа хөөрэбэ. Декабрьска байлдаануудта хабаадалсаһан Надежда Николаевна Колесникова, Петр Андреевич Бляхин, бусад үгэ хэлэбэ. Үгэ хэлэһэнэйнь түлөө үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэжэ Колесниковагай гарыснь барин А. И. Микоян амаршалба. Большевистскэ үнинэй гвардиин хүндэлэлдэ Л. М. Кагановичын юрөөл хэлэхэдэ заседанида хабаадагшад бултадаа альгаа ташалдан, «Ура!» хашхараа.

Удаань Д. Ковалевскиин «Никита Вершинин» гэжэ шэнэ оперо заседанида хабаадагшадта харуулагдаа.

~~~

засагта эсэргүүсэн саа-
тэмсэхын тулада, хүсэнүүдээ
айнаар бэлэдхэхын түлөө эм-
эр сухаряа һэн.

вада болон Россин бусад го-
а болоһон зэбсэгтэ восстани
түрүүшын революциин хүг-
дээдэ шата мүн болоно. Хү-
шэдэй баатар зоригтойгоор
ье һаань, тус восстани диил-
айна.

овско восстаниһаа хэгдэхэ
лнууд» гэжэ статья соогоо
ус восстаниин диилдэһэнэй
ание гүнзэгытөөр шэнжэ-
уулһан байна. Тэдэ шалта-
ай гол зүйлнүүдынь иимэ
Восстаниин хүтэлбэринь эр-
эр дэлгэржэ байгаа собы-
аа гээгдэжэ ябаа. Тиин
игүүдэй Московско комитет
лагдажа, зэбсэгтэ байлдаа-
оорондоо холбоо бари-
ус тус районуудай восстани
байна. Хүтэлбэрилхы центр-
шэһэн хүдэлмэришэд тол
гаалгын тактикаар хизаар-
нь, К. Марксын зааһанай
бсэгтэ восстаниин үхэл мүн
Московско хүдэлмэришэд
ой зарим солдадуудай дун-
он буһалгаае саг соонь хэ-
шадаагүй, алишье талада
мэдэжэ ядажа байһан сэрэ-
өрынтөө талада оруулхын
мсэл хүсэдөөр ябуулаагүй.
й хүдэлмэришэдэй зэбсэгтэ
бүхы Россин пролетариа-
дорын тэмсэл боложо ша-
эрэһээ хаанай правитель-
йдалые хүнгэдхэжэ, хүсэ-
ихитэйгээр хэрэглэхэ арга
олгоо.

э тэмсэлдэ эсэргүү байһан
альна буржуазитай хэлсээ
э хүдэлмэришэн ангиие
меньшевигүүд болон эсер-
орото ажал-ябуулгань вос-
иилдэхэ ябадалда мүн ту-
айна.

* * *

ьска зэбсэгтэ восстани ай-
э түүхэтэ үүргэ-дүүргээ.
Энэ восстани хадаа российска пролетариадай айхабтар ехэ революционно хүсые ба дайшалхы эршэ шадалые харуулаа, тэрэниие ба уласхоорондын хүдэлмэришэнэй тэмсэлые айхабтар ехэ дүй дуршэлөөр баяжуулжа, тэрэнь Ленинэй зааһанай ёһоор, «бүхы пролетарска революцинуудта бүхы дэлхэйн удхашанартай болоно». (Зохёолнууд, том 31, нюур 315).

«Московско хүдэлмэришэдэй мартагдашагүй баатаршалгань Россин бүхы ажалша олониитэдэ үльтэр жэшээ болоо...» гэжэ Ленин бэшээ һэн. 1905 оной декабрьда болоһон зэбсэгтэ восстаниин урда тээ Россин арад мүлжэгшэдтэ эсэргүү олониитын, зэбсэгтэ тэмсэл хэжэ шадахагүй байгаа юм. Декабриин хойто тээ арад зон урдынхидаал адли бэшэ байгаа. Тэрэ хадаа ондоо болоһон байба. Тэрэ хадаа дайшалхы һургаал дуршэлтэй болоо. Тэрэ хадаа восстанида хатуужаа. Тэрэ хадаа 1917 ондо илаһан сэрэгшэдэй зэргэнүүдые бэлдээ». (Зохёолнууд, том 28, нюур 350).

Декабрьска үдэрнүүдтэ Россин пролетариадай хэһэн баатар зоригто тэмсэлэй алдарынь хэзээдэшье мартагдахагүй.

Ородой түрүүшын революци хадаа айхабтар гүнзэгы политическэ хубилалтануудай, революционно тэмсэлэй үеын эхи табяа, Европодохи хүдэлмэришэнэй тэмсэлэй хүгжэлтэдэ, Азиин дарлагдаһан арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлдэ хүсэн түгэс түлхисэ болоо. Ородой түрүүшын революциин тэмсэлшэдэй баатар зоригтойгоор хамгаалһан демократиин ба социализмын агуусхэ зорилгонууд мүнөө дэлхэйн бүмбэрсэгэй дүрбэнэй нэгэ хуби дээрэ хүсэд дүүрэнээр бэелэн мандаба, энэ хубида хүн түрэлтэнэй гурбанай нэгэнь — Советскэ Союзай болон Хитадай Арадай Республикын толгойлжо байһан нэгэдэмэл, хүсэн түгэс социализмын лагериин арадууд ажаһуужа байна.

Проф. Г. КОСТОМАРОВ.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ

нүхэр Дагба Доржиевич ОЧИРОВТО

Хүндэтэ Дагба Доржиевич!

Колхозой түрүүлэгшээр хорин табан жэлэй турша соо эрхимээр хүдэлмэрилжэ байһантайтнай дашарамдуулан, Таниие Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум, республикын Министрнүүдэй Совет ба партиин областной комитет халуунаар амаршална.

25 жэлэй турша соо Танай саг үргэлжэ хүтэлбэрилжэ байһан Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз ажахыгаа амжалтатайгаар хүгжөөжэ байна, республика доторoo олон һалбарита ажахытай томохон түрүү колхозуудай нэгэн болоо. Энэ хадаа алдар солото колхознигуудай, мүн хүндэтэ Дагба Доржиевич, Танай оролдосотой ажалаар туйлагдаа.

Хүндэтэ Дагба Доржиевич, энхэ элүүрээр ута наһа наһалжа, саашанхи хүдэлмэридөө ехэ амжалта туйлахыетнай Танда хүсэнэбди.

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ. **БМАССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.** **КПСС-эй ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕТ.**

---

25 жэлдэ колхозой түрүүлэгшээр

Ара таладань, улаан бүдөөр хушаатай соморхон шэрээ дээрэхи телефоной хонхын наршахада, столой саана һууһан дүүрэн сагаан шарайтай, табяад наһанай хүн трубка үргэнэ. Эрьелдэхэ хооронднь баруун үбсүүень шэмэглэһэн хоёр Ехэ, гурбан Бага алтан медальнууд шэнгэхэн һайхан абяа гарган хангинaлдажа, дээрэнь электрическэ лампын гэрэл толо татаадхина. Эдэнь 1939—40—41 ба 1954—55 онуудай Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкын медальнууд. Мүн зүүн үбсүүн дээрэнь Ленинэй орден, «1941—45 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ шэн зоригто ажалай түлөө» гэһэн медаль тобойлдон харагдана.

— Тиимэ, Очиров... Аа, ши гүш? Сайн, сайн... Тиибэл даа, хорин табан жэл болошобо... Һайн даа, амаршалһанайш түлөө баярые хүргэнэб...

Дагба Доржиевич ехэл сэдьхэлээ хүдэлһэн янзатай. Теэд түрүүлэгшээр хүдэлмэрилжэ эхилһээр 25 жэл болоһонтойнь дашарамдуулан, нүхэрэйнгөө амаршалжа байхада баярланшьегүй, уяраншьегүй яахаб!

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд түрүүлэгшэ Дагба Доржиевич Очировайнгаа артелиие хүтэлбэрилжэ эхилһээр 25 жэл болоһон ойн баярые һая һайндэрлэбэ.

Хөөрэлдэжэ дүүргээд, Дагба Доржиевич сугларагшадта хандан:—Үглөөдэрэйнгөө хүдэлмэри тухай түргэнөөр хөөрэлдөөд орхиё, — гэнэ. Фермые даагшанар, бригадирнууд болон ажалай бусад һалбаринуудые даагшанар үглөөдэрэйнгөө ажал тухай хөөрэлдөөд тараа һэн.

—Иигэжэ бидэнэр үглөөдэрэйнгөө ажал тухай урда үдэшэнь сугларжа, түргөөр хөөрэлдэдэг болонхойбди,— гэжэ Дагба Доржиевич хэлэнэ. — Юуб гэхэдэ, урдань энэ үдэр юу хэхэмнайб, юун дутууб гэжэ правленидээ хахад үдэр болотор хөөрсэгэнэлдэжэ, тоосолдожо байдаг һэмди.

—Үүри, һая колхоз эмхидхэжэ байха үедөө хайшан гэлдэжэ байдагаа, ажалаа яажа ябуулдаг тухайгаа һанана гүш даа?—гээд хажуудань һууһан Тогочи Данзанович Данзанов энеэбхилнэ. Тиихэдэнь Дагба Доржиевич энеэжэ:—һананггүй даа... Хатуул байдаг һэн даа... Ламанар, нюдарган баяшуулай хэдэг аашанууд, тэдэнэй бузар муухай идхамжа, һүйдхэлнүүд мартагдаха гэжэ байха аал? Тиихэ үедэ, үүри, залуушье ябаа гээшэ аабзабди даа... Мэнэ һаял шэнги... Саг гээшэ түргэн лэ ошоно даа...

—Дагба Доржиевич, саг түргэн ошоно гэжэ гэмшэһэнэй хэрэггүй. Ябахаяа ябажа, хэхээ хэжэл байна гээшэбди. Дахин нэгэ мэдэхэдэмнай баһа хорин табан жэл үнгэршэһэн... табин жэлэй алтан...

—Oho—ho—hoo! Үүри, тэрэшье гээшэмнай бэрхэтэй. Теэд...—гээд, Жаргалантада анха түрүүшын колхоз эмхидхэлсэгшэ хоёр нүхэд шангаар энеэлдэжэрхинэ.

Тиигэжэ һуутараа хоёр үүринэр Жаргаланта нютагайнгаа, түрэл колхозойнгоо түүхэ тухай һанан һанан хөөрэлдэшэбэ. Нютагай зон үмсын ажалда орходоо хамтын ажалай ямар жэшээлэшэгүй һайн байһаниись ойлгоходоо 1930 оной зун хамтаржа, Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз тогтоһон юм. Байтараа энэ нютагта багаханууд ондоошье колхозууд бии болоо һэн. Тэдэнэй нэгэн — «Пятилетка» гэжэ колхоз 1930 ондо тогтоһон байна. Тиигээд байтараа колхозуудай томодхогдожо захалхалаар 1937 ондо «Пятилетка» колхоз хүршэ Тельманэй нэрэмжэтэ колхозтоёо хамтарһан байна. 1930 онһоо эхилжэ Дагба Доржиевич Очиров энэ колхозой түрүүлэгшээр хүдэлмэрилжэ байна.

Шадабаритай бэрхэ түрүүлэгшын хүтэлбэрилжэ байдаг энэ колхоз эрхим ажалаараа республика, орон доторoo суурхаха ёһоороо суурхаа. Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ энэ колхозой жэл бүри хабаадалсажа байдаг баримташье энээн тухай эли тодоор гэршэлнэ. Энэ колхозой олон һалбарита ажахы, илангаяа ажахын гол һалбари — малажал хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байгаа. Тиин 1955 ондо үнеэн бүриһөө 1324 литр һүн һаагдаа, хонин бүриһөө 2 килограммһаа үлүүтэй, нарибтар нооһотой хонин бүриһөө 3,7 килограмм нооһон хайшалагдаа. Энэ жэлдэ ганса малажалһаа миллион шахуу түхэригэй олзо доход ороһон байна. Колхоз ниитынгээ ажахыһаа хамта миллион хахад шахуу түхэригэй олзо абаа. Мүн гушаад онойхитой сасуулхада тарилгын талмай хэдэн дахин үргэдхэгдэжэ, хүдөө ажахын культурануудай ургаса һураггүй дээшэлээ. Хэрбээ Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз 1930 ондо 600-гаад гектар газар элдүүрилдэг байһан һаа, мүнөө 3000-гаад гектарта тарилга хэнэ. Энэ жэлдэ хура бороогүй байжа, муугааршье ургаа һаа, тарилгын талмайн га бүриһөө центнер шахуу таряан хуряагдаа. Энэ колхозойхид ниитынгээ ажахые хайшан гээд түргэнөөр хүгжөөгөөб гэхэдэ, ажал хүдэлмэридөө наукын туйлалтанууд болон түрүүшүүлэй баян дүй дуршэлые үргэнөөр хэрэглэнэ. Таряан ажалай ажал ехэтэй бүхы хүдэлмэри механизацилагданхай. Мүн малажалдашье механизаци үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

—Мүнөө манай колхоздо ажалай ямаршье һалбарида ошоходо механизмгүйгөөр хэгдэжэ байһан хүдэлмэри харахагүйт,—гэжэ колхозой механизациин талаар бригадир Тогочи Данзанович Данзанов хөөрэнэ.

Энэ колхозой полинууд дээрэ Сэлэнгын МТС-эй тракторна хоёр бригада хүдэлмэрилжэ байдаг. Колхоз өөһэдтөө 11 автомашинатай. МТС-эй механизмуудһаа гадна колхоз хэдэ хэдэн станогуудтай, өөһэдын заһабарилгын мастерскойтой, гүйсэд механизированнэ тогтой юм. Мүн тэрэшэлэн племенной үнеэдэй фермын байрадахи ажал ехэтэй гол хүдэлмэринүүд механизацилагдаа. Колхоз өөһэдынгөө гидроэлектростанциһаа энерги абана.

Һүүлэй жэлнүүдтэ колхознигуудай һууха гэрнүүд, малай байранууд болон үйлэдбэриин бусад барилганууд олоор бодхоогдоо. Арба гаран жэлэй саана колхозой центр шэнэ газарта урилагдажа, барилгын айхабтар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Мүнөө колхознигууд уужам сэбэр гэрнүүдтэ һууна. Айл бүхэндэ электрическэ гэрэл, радио оруулагданхай. Колхозой центртэ ууралаар дулаасуулагдадаг хоёр дабхар клуб бии. Мүнөө эндэхи колхознигууд юугээршье ядаралгүй, культурнаар ажаһууна. Эндэ долоон жэлэй һургуули бии.

Колхоз энэ жэлдэ Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсажа, выставкын Главна Комитедэй нэгэдэхи шатын дипломоор, хүнгэн ба ашаанай автомашинануудаар шагнагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой механизациин талаар бригадир, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозые эмхидхэлсэгшэдэй нэгэн Тогочи Данзанович Данзановтай Дагба Доржиевич Очиров (һууна) хөөрэлдэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Энэ колхоздо эрхим ажалаараа аймаг, республика доторoo суурхажа байдаг түрүүшүүл олон. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ түрүү һаалишан Сиван Будаева үнеэн бүриһөө 4063 литр, Л. Бадмаева 3918 литр, Н. Очиржапова 2831 литр, В. Аюшеева 3009 литр һү һаагаа. Эдэ һаалишадай олонхидынь урда урда жэлнүүдэйнгээ хүдэлмэриин дүнгүүдээр Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсажа ерээ.

Колхозой ниитын ажахын хүгжэлтэдэ саг үргэлжэ хүдэлмэрилжэ байгаа түрүүлэгшэ нүхэр Очировай үүргэ тон ехэ. Үнэн сэхэ, шадамар бэрхэ ажалаараа Дагба Доржиевич нютагай зондо ехээр хүндэлэгдэдэг байна. Теэд Дагба Доржиевичшье зондоо эсэгэ мэтэ тон ехэ дуратай. «Иимэ зонтой юушье хэжэ, юушье бүтээжэ болохо» гэжэ тэрэ нэгэтэ бэшэ хэлэдэг юм.

—Манай түрүүлэгшэ хүнэй талаар ехэл һайн хүн даа, — гэжэ колхозник Цыбикжап Жамбалов хөөрэнэ. — Хүн бүхэнэй зан абариие һайнаар мэдэдэг, тиимэһээ хүн бүхэнтэй хөөрэлдэжэ, үгэеэ ойлголсожо ядадаггүй. Гадна, хүнэй арга боломжые, тэрэнэй шадабариие ехээр харалсадаг. Хэрбээ хүндэ туһаламжа хэрэгтэй байгаа һаань, Дагба Доржиевич хододоо туһалха. Теэд мүн эрилтэшье һайнтай даа. Хэлээл хадаа — дүүрээ.

Нүхэр Очировай нэгэ онсо өөрэ талань юуб гэхэдэ, тэрэ захиралта үгөөд, тэрэнэйнгээ дүүргэлтые ходо шалгажа байдаг заншалтай. Жэшээлхэдэ, нэгэ гүүртэдэ гү, али отарада дутагдалнууд гараад байгаа һаань, тэрэ правлениингээ заседани дээрэ бүхы хүнүүдысэнь дуулуулжа асараад, тоосооень шагнадаг, тиигээд ямар хэмжээ абаха, юу хэхэ байһаниинень хуу заажа үгөөд бусаадаг. Удаань хэдэ хоноһон хойно тэрэ гүүртэдээ өөрөө заатагүй ошожо, заагдаһан дутагдалнууд хэр зэргээр заһагдажа байнаб гэжэ байра дээрэнь шалтадаг юм. Хэрбээ захяа заабаринуудайнгаа дүүргэгдэнгүй байгаа һаань, түрүүлэгшэ үнеөхи гүүртынхидээ мүн лэ правленидээ дуудаад, һайнаар хэлэжэ, ойлгуулжа үгэдэг, зохихо хэмжээ абадаг байна.

Дагба Доржиевич хүдэлмэридөө колхозойнгоо эдэбхитэдтэ ехээр түшэглэдэг.

— Олон һалбарита ажахытай манай колхоздо ганса хүн юушье хэжэ шадахагүй, — гэжэ Дагба Доржиевич хөөрэнэ. — Манай колхоздо эдэбхитэд олон. Гадна, колхозоймнай партийна организаци миниишье болоод, правлениимнай хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэжэ, шухала шухала заабари саг болзортонь үгэжэ байдаг.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой гараһанай һүүлдэ колхозой гэшүүд арга боломжоёо хаража үзөөд, орооһо таряанай болон хүдөө ажахын бусад культурануудай ургаса, мүн малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар хэрэглэгдээгүй ехэ арга боломжын бии байһаниие элирүүлһэн байна. Тиигээд колхознигууд 1955—60 онуудта ниитынгээ ажахые, тэрэ тоодо малажалые хүгжөөхэ тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байгаа. Тэдэ хэмжээ-ябуулгануудаар хараалагдаһан түсэб, илангаяа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ түсэб гол гол зүйлнүүдээр барагсаан дүүргэгдэө.

—Урдань бидэнэр элдүүринигээ уужам ехэ газарые мүртэйгөөр хэрэглэжэ шададаггүй байгаабди, — гэжэ Дагба Доржиевич хэлэнэ. — Тиигэжэ үнеэнһээ ехэ һү һааһаараа, хонин бүриһөө нооһо ехээр хайшалһаараа һанаагаа амараад һуудаг һэмди. Харин 17 мянга гаран гектар газартайбди гэжэ бодоод үзэхэдөө, элдүүреэр иимэ баян аад, һү, нооһо, мяха, үндэгэ тон багаар абадаг байһанаа ойлгообди. Тиин малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө шангаар тэмсэһэнэй ашаар энэ жэлдэ урданайхидаа орходоо һү, нооһо, мяха һураггүй ехээр абаабди. Тиигэжэ уялгата түлбэреэрээ тоосоод, гүрэндөө 273 центнер мяха, 78 мянга гаран литр һү, 3 центнерһээ үлүүтэй нооһо худалдаһан байнабди.

Һаяхан эндэхи колхознигууд ажахын үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдые гаргажа, хэрэглэгдээгүй нилээд ехэ арга боломжонуудые элирүүлһэн, хүгжэлтынгөө саашанхи замые тодорхойлһон байна. Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар табигдаһан 1955 оной түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Энэ жэлэй түсэбэй ёһоор, колхоз элдүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 11,8 центнер мяха, 29,8 центнер һү, 149 килограмм нооһо абаха байһан аад, 26,5 центнер мяха, 40,8 центнер һү, 149 килограмм нооһо абаа.

— Теэд манай хүдэлмэридэ үшөөл нилээд ехэ дутагдалнууд бии, — гэжэ тэрэ нэмээнэ. — Энэ жэлдэ орооһо таряанай ургаса һанаһанда хаанашье хүрөөгүй. Юуб гэхэдэ, хамагай түрүүндэ, бидэнэр агротехникын заабаринуудые наринаар сахинагүйбди. Мүн малай тоо толгой олошоруулха түсэб бүхы түрэлэй малаар дүүргэгдэжэ шадагдаагүй. Теэд дутагдалнуудаа усадхажа, хэмжээ-ябуулганууд соогоо хараалһан бүхы түсэбүүдээ энэ жэлдэ дүүргэжэ шадаашьегүй һаа, хойто жэл лаб дүүргэхэ байхабди.

Иигэжэ, олон жэлэй дүй дуршэлтэй, шадабари ехэтэй түрүүлэгшэ Дагба Доржиевич Очировайнгаа хүтэлбэри доро Жаргалантын колхознигууд ажахыгаа улам хүгжөөхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай заседани Улан-Удэдэ болобо

Декабриин 20-до Улан-Удэдэ опера ба балеэдэй театрын байшан соо Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан, партийна, советскэ, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй баярай заседани болобо.

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр С. М. Хабалов суглаа нээбэ. Заседаниин президиумдэ КПСС-эй обкомой, горкомой, райкомой секретарьнууд, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор, Горсоведэй болон районно Соведэй түрүүлэгшэнэр, ородой түрүүшын революцида болон Забайкальеда Советскэ засагые тогтоохо тэмсэлдэ хабаадалсаһан нүхэд И. М. Армишнов, И. П. Смолин, Ф. Ф. Чебунин, И. Д. Панов, К. И. Ивайловский, А. Н. Куприянова гэгшэд президиумдэ һууба.

Удаань КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой секретарь нүхэр Ц. О. Очиров «Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ой тухай» элидхэл хэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр баярай заседанида хабаадагшадта һонирхолтой концерт харуулагдаба.
~~~

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Швецидэ ошохо болобо

Риксдагай нэгэдэхи палатын түрүүлэгшэ Ю. Нильссон, Риксдагай хоёрдохи палатын түрүүлэгшэ Г. Нильссон гэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй хоёр палатын түрүүлэгшэнэр А. П. Волковой, В. Т. Лацисай нэрэ дээрэ декабриин 8-да телеграммануудые эльгээжэ, СССР-эй Верховно Соведэй делегациин Швецидэ ошохые уриба. Энэ телеграммануудта зүбшөөhэн харюу үгтэhэн байна.

Риксдагай хоёр палатын түрүүлэгшэнэрэй эльгээhэн телеграммануудай текст иимэ:

«Советскэ Союзай Верховно Соведэй уряалаар энэ жэлдэ Швециин Риксдаг өөрынгөө делегациие Советскэ Союзда эльгээхэ арга боломжотой болоhон юм. Тэрээндэнь харюу болгон, Советскэ Союз Швеци хоёрой хоорондохи хани ёhоной харилсаануудые улам хүгжөөхэ зорилготойгоор Швециин Риксдаг Советскэ Союзай Верховно Соведэй делегациин Швецидэ ерээд ошохыень уриха зэргэтэй байна.

Манай энэ уряалые Советскэ Союзай Верховно Совет хүлеэн абажа шадаха гү гэжэ, мүн тус делегаци ямар сагта Швецидэ ерэхэ хүсэлтэй байхаб гэжэ дуулгабалтнай ехээр баясаха байнабди».

Ю. Нильссондо ба Г. Нильссондо А. П. Волковой, В. Т. Лацисай декабриин 17-до эльтээhэн харюугай телеграммануд дотор иигэжэ хэлэгдэнэ:

«СССР-эй Верховно Соведэй делегациин Швецидэ ошохыень Риксдагай зүгhөө танай дамжуулан эльгээhэн уряалые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет хүндэтэйгөөр хүлеэн абана.

Швециин Риксдагай делегациин энэ жэлдэ Советскэ Союзда ерэhэн дэл адли, СССР-эй Верховно Соведэй делегациин Швецидэ ошохоёо байhан ушар хадаа Советскэ Союз Швеци хоёрой хоорондохи хани ёhоной харилсаануудые үргэдхэхэ ба хүгжөөхэ хэрэгтэ туhа нэмэри болохо бэзэ гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Хэрбээ Швециин Риксдагай зүбшөөхэ байгаа hаань, СССР-эй Верховно Соведэй делегаци 1956 оной май hарын түрүүшын хахадта Швецидэ ошожо шадаха байна».

Шведскэ тала энэ болзорые зүбшөөhэн харюу үгэбэ.

Советскэ Союзай ба Югославиин Арадай федеративна Республикын хоорондохи научно-техническэ харилсан ажаллалга тухай

Белградта хэлсээн боложо дүүрээ. Тиигээд, 1955 оной сентябриин 1-дэ Москвада гар табигдаhан Протоколой ёhоор, Советскэ Союзай ба Югославиин Арадай Федеративна Республикын хоорондохи научно-техническэ харилсан ажаллалга тухай Хэлсээн баталагдаа. Алишье тала хоёр ороной хоорондохи научно-техническэ холбоо барисаа саашадань хүгжөөхые ба бэхижүүлхые эрмэлзэжэ байhан туладаа дүй дүршэлөө халан абалсаха, мүн орон бүриингөө хуули ёhондо таараалдуулан патентнуудые, лицензнүүдые болон техническэ документацинуудые үгэлсэжэ, тэрэшэлэн бэе бэедээ мэргэжэлтэдые, практикантнуудые болон студентнүүдые эльгээжэ, промышленностиин, хүдөө ажахын ба экономическа ажал-ябуулгын бусад hалбаринуудай талаар амжагдаhан техническэ туйлалтануудаа мэдэлсэхэ зорилгоор научно-техническэ харилсан ажаллалга эмхидхэхэ гэжэ Хэлсээнэй ёhоор хараалагдана.

Хоёр ороной хоорондохи харилсан ажаллалтые бүри үргэдхэхэ зорилгоор мэргэжэлтэдые, практикантнуудые болон студентнүүдые бэе бэедээ эльгээлсэлгэтэй холбоотой гаргашануудта мүнгэ hомолхын тулада хамжаата ёhоор хамтын фонд байгуулагдаа.

Энэ Хэлсээнэй ёhоор научно-техническэ харилсан ажаллалга бэелүүлхэ хэмжээнүүдые зүбшэжэ зохёохын тулада Советско-Югославска Комисси байгуулагдаха юм. Комиссиин сесси жэл соо хоёрhоо үсөөн бэшээр Москвада ба Белградта ээлжээ ээлжээгээр үнгэргэгдэхэ байна.

Советскэ Талаhаа Экономическа холбоо барисаа байгуулха хэрэгүүдые эрхилхэ главна управлениин начальник Н. А. Смелов, Югославска Талаhаа ФНРЮ-гэй Гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ гүрэнэй секретариин орлогшо Хасан Бркич Хэлсээндэ гар табяа.

Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай Саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Сун Цин-линэй Делидэ ошоод байhан тухай

Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай Саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Сун Цин-лин Делидэ ошоод байна. Индиин Республикын президент Прасадтай болон вице-президент Радхакришнантай, тэрэшэлэн индийскэ парламентын арадай палатын түрүүлэгшэ Маваланкартай декабриин 17-до тэрэ уулзаа.

Индиин Премьер-Министр Неру Сун Цин-линэй хүндэлэлдэ зорюулан уулзалга хээ. Мүн тэрэ үдэшэнь, вице-президент Радхакришнан банкет хэhэн байна.

Банкет дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Сун Цин-лин иигэжэ мэдүүлээ. Индийскэ арад Индиин территориин бүрин бүтэн байхын ба тэрэнэй бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэл хэхэдээ хитад арадай зүгhөө үнэн зүрхэнэй дэмжэлгэ хододоо хүлеэн абажа шадаха байна.

Делиин Улаан фортдо Сун Цин-линэй хүндэлэлдэ зорюулагдан городой хүн зоной гражданска уулзалга (ехэ митинг) болоо.

Дж. НЕРУГЭЙ хэлэhэн үгэ

Митинг дээрэ Премьер-Министр Неру үгэ хэлэжэ, уласхоорондын хэдэн асуудалнууд тушаа тогтоо. Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида 16 ороной абтаhые hайшааха зуураа, Япони ба МНР удахагүй ООН-эй гэшүүндэ абтаха бэзэ гэжэ найдажа байhанаа Неру элишэлэн мэдүүлээ. МНР-тэй дипломатическа харилсаа тогтоохо гэжэ индийскэ правительство шиидхээ гээд тэрэ мэдүүлээ. Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида Хитадай Арадай Республикын хуулита hууряа эзэлдэг болохыень Неру уряалаа. Хүсэн түгэлдэр правительствотай, дэлхэйн бүмбэрсэгэй хүн зоной гурбанай нэгэ хуби болодог арад зонтой орон байhан КНР-эй хуулита эрхые hэргээгээгүй байхадаа Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци өөрыгөө hулаарууллна, өөртөө, мүн бусад оронуудта ехэ түбэг татана гэжэ Индиин Премьер-Министр тэмдэглээ. Иимэ гол алдуу хэгдэhэнhээ уламжалан олон таарамжагүй ушар тохёолдодог гэжэ Неру хэлээ. Иимэ бэрхэшээл тохёолдуулдаг эдэ гүрэнэй ажал-ябуулагшадта өөhэдынгөө хараа бодолые хубилгаха зүбшөөл Неру үгэhэн байна.

Шэнэ Азиин тогтожо байhан тухай Премьер-Министр Неру иигэжэ хэлээ. Азиин арадуудай хуби заяае бусадай шиидхэдэг тиимэ үе үнгэрөө. Мүнөө Азиин арадууд хэрэгүүдээ өөhэдөө шиидхэдэг болоо. Азиин арадуудта хамаатай ямар нэгэн шиидхэбэри ондоо тээ гаргаха гэhэн ямаршье hэдэлгэ уймар тэнэг ябадал болохо байна.

Советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй Индидэ ошоhон тухай тогтохо зуураа, Советскэ Союзтай болон Хитадтай Индиин хани барисаанай улам ургажа байhые Неру тэмдэглээ. Энээние баруун оронууд тэдэндэ зүрюу ябадал болоно гэжэ тоолохо ёhогүй гээд тэрэ онсо тэмдэглээ. Бидэнэр Советскэ Союзтай бүри нягта hайн холбоо барисаа тогтооходоо, бусад оронуудай дайсад болоно бэшэбди. Бусадта харшаар хандажа байhан ушартаа бидэнтэй хани барисаатай байжа шадахат гэжэ зарим ороной тоолодог байhаниинь гайхалтай юм» гэжэ тэрэ хэлээ. Эбтэйгээр ажабайха мэдээжэ табан ёhо гуримда түшэглэн Инди бусад оронуудтай харилсаагаа байгуулдаг. Хэрбээ, баруун оронууд Инди тушаа хоро hанадаг гү, али бусад оронуудтай хани барисаагаа хүгжөөлгэдэнь этигэдэггүй гү, али тэрээндэнь hэжэгтэйгээр хандадаг байгаа гээшэ hаань, энэнь тэдэнэй ухаан бодолой буруу шэглэлтэй байhые элеэр харуулна гэжэ Неру саашань хэлээ. Энээнтэй дашарамдуулан Советскэ Союзай ба Индиин хоорондо баталагдаhан худалдаа наймаанай хэлсээн тухай hанууулха зуураа, энэ хэлсээн алишье таладамнай ашагтай туhатай юм гэжэ тэрэ хэлээ. Эдэ хоёр ороной бэе бэедээ дурагүйтэдэг тухай тиимэ асуудал юундэ гараха ёhотой гээшэб? гэжэ тэрэ асуугаа.

Сун Цин-линэй хэлэhэн үгэ

Харюугай үгэ хэлэхэдээ, Хитад Инди хоёрой хоорондохи хани барисаае саашадань бэхижүүлхээр хитад арад хүсэд шиидэнги байна гэжэ Сун Цин-лин онсо тэмдэглээ. КНР-эй ба Индиин Республикын хоорондохи харилсаан hүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ шатада гараа. Эбтэйгээр ажабайха табан ёhо гурим тухай эдэ хоёр гүрэнэй премьер-министрнүүдэй хэhэн түүхэтэ мэдүүлгэ энэ харилсаанай хүгжэлтын эгээн дээдэ шатань болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Мүнөө үедэ арадуудай үмэнэ табигдажа байhан гол асуудал хадаа эб найрамдал тухай асуудал болоно гэжэ зааха зуураа, Сун Цин-лин иигэжэ хэлээ. Дэлхэйн шэнэ дай болгуулхагүй гэжэ хүн зоной диилэнхи олонхинь хүсэнэ. Гэбэшье, олонхидой иигэжэ хүсэжэ байбашье, харин үсөөнхидэйн зэбсэгтэ хүсэнүүдээ национальна оборонодо хэрэгтэй болохоhоонь hурагүй ехээр олон болгожо, бусадта аюул тохёолдуулжа байдагые арсажа болохогүй байна. Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые hулааруулхын тулада Хитадай ба Индиин, мүн Советскэ Союзай правительствонуудай абажа байhан хэмжээнүүдые, тусхайлбал, США-тай өөрынгөө харилсаа hайжаруулхые Хитадай хүсэжэ байhые тэмдэглэхэ зуураа, Хитадай территори бологшо Тайвань аралые Холбоото Штадуудай эзэмдэhэнhээ, мүн эрье шадарай Хитадай аралнуудые сүлөөлхэ ябадалда hаад ушаруулгаhаа уламжалан гарадаг бэрхэшээлнүүд ба түгшүүрил тухай Сун Цин-лин заагаа. «Тайвань тухай асуудалаар хитад арадые индийскэ арад дэмжэнэ. Мүн тэрэшэлэн Гоа тухай асуудалаар индийскэ арадые бидэнэр хүсэдөөр дэмжэдэг байнабди. Гоае колонизаторнуудай эзэмдэжэ байлга бэеэ даанхай ороной территориальна бүрин бүтэн байха ябадалые бүдүүлигээр эбдэлгын нэгэ жэшээ болоно гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Үгынгөө түгэсхэлдэ Сун Цин-лин иигэжэ хэлээ: «Хитад арад эли тодо хараа бодол баримтална гэбэл — бидэнэр эб найрамдалые хүсэнэбди; бидэнэр ямар нэгэн арадта хорото hаналгүйбди; бидэнэр хэндэшье заналта хэнэгүйбди, бидэнэр бусадай зүгhөө заналта хэгдээ hаань, тэрэниие тэсэхэгүйбди, бидэнэр өөhэдынгөө туйлалтануудаар омгорхохо зуураа, тэрэнээ хамгаалхаар бэлэн байнабди, бидэнэр амжалта туйлаhан дүршэлөө халан абалсахаар бэлэн байнабди; арадуудай хуулита эрхые мэдэрхэ ба нацануудай хоорондоо тэгшэ эрхэтэй байха ёhо гуримда үндэhэлэн, эб найрамдал бэхижүүлгэдэ шэглүүлэгдэhэн ямаршье түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхэ зорилгоор бүхы оронуудтай харилсан ажаллахаар бидэнэр бэлэн байнабди».

Аюулгүйн Соведтэ

Сириин территоридо декабриин 12-то добтолхо үедэ сирийскэ армиин 37 сэрэгэй алба хэгшэд, 12 эгээлэй хүнүүд, тэрэ тоодо 3 эхэнэр алуулhан байгаа. Энэ добтолготой дашарамдуулан Израилиие Сириин гомдоhон гомдолые Аюулгүйн Совет декабриин 16-най заседани дээрээ хаража үзөө.

Энэ тулалдаанай үедэ хүнүүдэй алуулhые шаналжа байhан тухайгаа Советскэ Союзай түлөөлэгшэ А. А. Соболев советскэ делегациин зүгhөө Сириин правительствода болон арадта элишэлэн мэдүүлhэн байна. Израильска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй иимэ ябуулганууд ООН-эй Уставые болон эблэрэлгэ тухай хэлсээе горьтойгоор эбдэхэhээ гадна, энэ районой дохи түгшүүрилые бүри хурсадуулна. Аюулгүйн Совет ООН-эй Уставые болон Сири Израиль хоёрой хоорондо баталагдаhан эблэрэлгэ тухай хэлсээе иимэ ехээр эбдэhэн ябадалые алгасан гаража шадахагүй байна. Аюулгүйн Совет хадаа Израилиин талаhаа хэгдэжэ байhан иимэ ябуулгые буруушааха, мүн саашадаа иимэ ябуулгануудай гарахагүйн тулада үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые абаха ёhотой гэжэ Соболев хэлээ.

Аюулгүйн Соведэй бусад гэшүүд Сиридэ шаналаа мэдүүлээд, эблэрэлгэ тушаа хамтадхамал комиссиин элидхэлэй абтатар энэ асуудалаар hанамжаяа хэлэжэ шадахагүйбди гэжэ мэдүүлээ.

Удаань, Сириин түлөөлэгшэ Шукейридэ үгэ үгтөө. Энэ тулалдаанай ехэхэн таарамжагүй зүйл болохо байhан дээрэhээ Аюулгүйн Совет хадаа эблэрэлгэ тухай хэлсээе эбдэhэнэйнь түлөө Израилиие дахинаа миил буруушаалгаар хизаарлангүй, эрид шанга хэмжээ абаха ёhотой гэhэн эрилтэ тэрэ хээ.

Энэ тулалдаан тухай эблэрэлгын талаар хамтадхамал комиссиин элидхэлые hаяар абахаар хүлеэжэ байнаб гэжэ ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельдын мэдээсэhэнтэй дашарамдуулан Аюулгүйн Совет хадаа тус асуудал зүбшэн хэлсэлгые удаадахи недели хүрэтэр хойшолуулха гэжэ хэлсээ.

ООН-эй Уставые шэнээр хаража үзэхэ конференци зарлаха тухай асуудалые Аюулгүйн Совет зүбшэн хэлсэжэ ороо. Англиин түлөөлэгшэ Кростуэйт хадаа Англиин, США-гэй, Бразилиин болон Иранай зүгhөө Соведэй үзэмжэдэ резолюциин проект дурадхаа. Уставые хаража үзэхэ тухай Генеральна Ассамблейн баталан абаhан резолюциие hайшааха гэжэ тэрээн соонь хэлэгдэhэн байха юм.

Удаань, энэ асуудалаар СССР-эй түлөөлэгшэ А. А. Соболев үгэ хэлээ. Мүнөөнэй Устав энэ хэбээрээ байхадаа бүгэдэниитын эб найрамдал бүхэжүүлхэ ба уласхоорондын харилсан ажаллалга хүгжөөхэ зорилгонуудта хүсэдөөр зохилдоно гэжэ Генеральна Ассамблейн пленарна заседани дээрэ советскэ делегациин зааhые тэрэ hануулаа. ООН-эй Устав дотор Организациин гол зорилгонууд ба гол ёhо гурим харуулагдана гэжэ бидэнэр тоолодог байгаабди, мүнөөшье тоолонобди. Эдэ зорилгонууд ба гуримуудай тон шухала ба ехэ удхашанартай байhаниинь ООН-эй 10 жэлэй дүй дүршэлhөө элеэр харагдана. ООН-эй гол зорилго хадаа хойто үетэниие дайнай хохидолhоо зайсуулха уласхоорондын эб найрамдалые болон аюулгүй байдалые хангаха, арадуудай тэгшэ эрхэтэй байха ба өөhэдыгөө тодорхойлхо гуримые үндэhэ болгон нацануудай хоорондо хани харилсаа хүгжөөхэ, экономическа, социальна, гуманитарна ба культурна талаар уласхоорондын харилсан ажаллалга бэелүүлхэ, тэрэшэлэн расын, эрэ эмын, хэлэнэй болон шажанда шүтэлгын илгаа гаргангүйгөөр бүхы хүнүүдэй гол эрхэ сүлөө бэелүүлгэдэ туhалха гэжэ ООН-эй Устав соо хэлэгдэнэ гээд Соболев хэлээ.

ООН-эй гэшүүн болоhон гүрэнүүдэй бэедээ даажа абаhан гол шухала уялганууд: уласхоорондын эб найрамдалда болон аюулгүй байдалда гай түбэг ушаруулхагүйн тулада уласхоорондын арсалдаануудые амгалан ёhоор шиидхэхэ уялга; уласхоорондын харилсаа байгуулхадаа хүсөөр заналта хэхэ гү, али тэрэниие хэрэглэхэ ябадалhаа бэеэ бариха уялга; бусад гүрэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэhэн уялга Устав соо бэшэгдэhэн байна.

Гадна, уласхоорондын эб найрамдалые ба аюулгүй байдалые хангахын түлөө гол харюусалгатай Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүд байhан табан гүрэнэй нэгэн hаналтай байха тухай гурим Уставаар тогтоогдоhон байха юм.

Устав соо бэшэгдэhэн эдэ бүхы гуримууд ба зорилгонууд уласхоорондын харилсан ажаллалга үрэ ехэтэйгээр бэелүүлхэ hайн үндэhэ hууринь боложо үгэнэ. Энээндэ түшэглэн, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанууд тогтоогдохо ёhотой. Тиимэhээ, ООН-эй мүнөөнэй Устав урда мэтэ шухала ба уласхоорондын ехэ удхашанартай зандаа, тэрээндэ табигдадаг эрилтэнүүдтэ яhала зохилдохо хүсэд хангалтатай документ болоно. Тиимэhээ, тэрэниие хубилгаhанай хэрэггүй гэжэ Советскэ Союз тоолоно.

Нэгэдэмэл Нацануудай Уставые шэнээр хаража үзэлгэ ба энэ зорилгоор ООН-эй гэшүүн гүрэнүүдэй Генеральна конференци зарлалга гүрэнүүдэй хоорондоо этигэлсэлгые бэхижүүлгэдэ туhалхагүй, уласхоорондын түгшүүрилые саашадань hударуулха интересүүдтэ зохилдохогүй, ООН-эй үрэ ехэтэйгээр ажаллалгада туhалхагүй гэжэ бидэнэр тоолонобди. Энээн дээрэhээ Аюулгүйн Соведэй үзэмжэдэ табигдаад байhан США-гэй, Англиин, Бразилиин ба Иранай хамтаараа дурадхаhан резолюциин проектые советскэ делегаци буруушаана. Энэ резолюци хадаа Генеральна Ассамблейн энэ оной ноябриин 21-дэ баталан абаhан резолюци шэнги манай организациин Уставые муудуулха гэhэн нэгэн адли зорилготой байна.

Хэрбээ, энэ резолюциие Аюулгүйн Соведэй баталан абажа, тэрэнhээ уламжалан Генеральна Ассамблейн ноябриин 21-нэй резолюциин хүсэндөө ороод байгаа hаань, тэрэ резолюциин ёhоор, Генеральна конференци зарлаха саг ба газарые тодорхойлхо тухай, конференциин хүдэлмэри эмхидхэхэ ба тэрэниие үнгэргэхэ гурим тухай асуудал хаража үзэхын тулада байгуулагдаха ёhотой комитедэй хүдэлмэридэ Советскэ Союз хабаадалсахагүй гэжэ hануулха шухала гээд Советскэ Союзай делегаци тоолоно.

Дүрбэн гүрэнэй резолюциие США-гэй түлөөлэгшэ Уодсворт дэмжэhэн байна. «Таатай үедэ» Уставые шэнээр хаража үзэхые «олонхидой хүсэжэ байhанда» энэ проект таараалдана гэhэн хэбэртэйгээр тэрэ хэлээ.

Удаань энэ резолюци голосованида табигдажа, юhэн голосоор баталан абтаа. Советскэ Союз буруушаажа голосовалаа. Франци hаналаа баряа.

(ТАСС).

ООН-эй ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН Х СЕССИ[illegible]

Югослави Аюулгүйн Соведэй гэшүүнээр hунгагдаба

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 20. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн мүнөөдэрэй пленарна заседани дээрэ Аюулгүйн Соведэй саг зуурын гэшүүниие hунгалга болоо. Заседаниин эхилэн сасуу нюуса голосовани боложо, тэрээндэ 70 де[illegible] гаци хабаадаа. Югославиин тү[illegible] 43 голос үгтэжэ, тэрэ Аюулгүйн [illegible]ведэй саг зуурын гэшүүнээр h[illegible]гагдаа.

Чжоу Энь-лайтай Уругвайн түлөөлэгшэ уулзаба

Уругвайhаа Гонконгдо байдаг консул Маурисио Найберг Пекиндэ ерэhэн байна. КНР-эй Гүрэнэй соведэй премьер ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лайтай декабриин 16-да Найберг уулзаа гэжэ, Синьхуа агентство дамжуулна. Хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаан тухай асуудалаар hа[illegible]жануудаа тэдэ мэдэлсээ, арад[illegible] дайнгаа хоорондо хани барис[illegible] тогтоохые хүсэжэ байhанаа тэдэ[illegible] элишэлэн мэдүүлээ.

(ТАСС[illegible]

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО[illegible]

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ hЭРГЭЭН БОДХООХО БА[illegible] ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭИ ДҮРБЭДЭХИ УРЬhАЛАМЖА[illegible]

1955 оной декабриин 11-дэ Москва городто болоhон [illegible] үныень түлэхэ хоёрдохи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьhаламжын разряд бүхэнэй бүхы 50 номерой (№ 01-hээ № 50 хүрэтэр) аад, доро дурсагдаhан серинүүдтэй облигацинуу[illegible] үнэнь түлэгдэхэ болобо:

Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№
060065	063507	065893	068200	070778	073303	075675
060078	063523	065912	068217	070796	073363	075713
060133	063612	065940	068270	070872	073387	075724
060147	063699	065948	068286	070882	073431	075737
060163	063731	066009	068289	070896	073435	075759
060253	063748	066011	068323	071025	073445	075860
060257	063761	066013	068359	071127	073504	075861
060348	063779	066022	068361	071283	073510	075937
060351	063836	066032	068407	071307	073631	075952
060388	063838	066049	068510	071369	073640	075971
060443	063921	066062	068575	071410	073652	076002
060475	063926	066072	068688	071422	073724	076006
060519	063959	066085	068767	071461	073784	076088
060537	063997	066130	068829	071464	073840	076110
060623	064001	066176	069043	071466	073858	076146
060742	064006	066199	069045	071568	073893	076211
061080	064090	066287	069088	071627	073910	076270
061095	064131	066312	069095	071692	073940	076272
061103	064158	066474	069158	071693	074021	076319
061174	064272	066535	069166	071779	074036	076325
061182	064334	066628	069189	071815	074037	076336
061250	064355	066685	069191	071825	074120	076342
061316	064372	066706	069206	071848	074126	076398
061477	064433	066724	069269	071849	074165	076411
061498	064443	066777	069278	071863	074185	076464
061530	064460	066833	069346	071880	074212	076540
061638	064490	066834	069443	071881	074257	076542
061652	064523	066851	069523	071903	074347	076575
061692	064574	066892	069544	071972	074366	076614
061831	064648	066919	069554	071980	074395	076620
061882	064667	066954	069569	072078	074403	076643
061918	064739	066961	069588	072108	074441	076646
062045	064771	067009	069614	072109	074455	076684
062063	064807	067035	069620	072113	074472	076699
062096	064811	067053	069627	072139	074514	076716
062150	064887	067058	069628	072267	074549	076725
062298	064957	067071	069662	072285	074559	076751
062349	065026	067078	069692	072333	074572	076848
062390	065027	067186	069750	072336	074617	076875
062399	065049	067218	069766	072454	074646	076984
062402	065052	067268	069830	072455	074698	077130
062407	065057	067272	069864	072582	074711	077136
062418	065174	067301	069894	072625	074736	077139
062504	065184	067314	069947	072657	074788	077151
062636	065189	067377	070053	072838	074830	077191
062673	065239	067450	070056	072839	074873	077226
062695	065289	067459	070078	072877	074904	077251
062701	065333	067539	070108	072878	074930	077261
062760	065405	067545	070109	072939	075062	077285
062795	065467	067587	070121	072967	075084	077315
062851	065495	067629	070139	072997	075107	077347
062958	065548	067679	070157	073003	075123	077348
062980	065561	067715	070176	073043	075145	077488
062987	065598	067832	070200	073047	075167	077512
063036	065620	067838	070218	073066	075223	077568
063045	065733	067960	070387	073072	075400	077580
063067	065740	067986	070412	073137	075433	077583
063130	065786	068029	070438	073168	075451	077597
063170	065799	068078	070446	073251	075477	077618
063193	065813	068088	070456	073256	075513	077684
063320	065835	068116	070629	073260	075566	077783
063332	065872	068136	070680	073296	075665	077834
063410	065880	068188	070715			

Үныень түлэхэ тираж үнгэргэхэ комиссиин түрүү[illegible]
Москва городой ажалшадай депутадуудай Ждано[illegible]
ной Соведэй гүйсэдхэхэ Комитедэй түрүүлэгшэ Г. Т. ЗА[illegible]
Комиссиин харюусалгата секретарь М. А. СМИР[illegible]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59 пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-[illegible] Для междугородних переговоров — 16

Н—00641.

Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР.

Зак. № [illegible]